

● అరుణ ప్రశ్నః ●

(తై.ఆ.1.0.0)

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవాః | భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రైః |
స్థిరైరంగైస్తుష్టువాగ్ంస్తనూభిః | వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః |
స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధత్రవాః | స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః |
స్వస్తి నస్తార్క్ష్య అరిష్టనేమిః | స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ||

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః ||

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవాః | భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రైః |
స్థిరైరంగైస్తుష్టువాగ్ంస్తనూభిః | వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః |
స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధత్రవాః | స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః |
స్వస్తి నస్తార్క్ష్య అరిష్టనేమిః | స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు |
ఆపమాపామపః సర్వోః | అస్మాదస్మాదితోఽముతః || 1 ||

అగ్నిర్వాయుశ్చ సూర్యశ్చ | సహ సంచస్మరన్ధియా |
 వాయుశ్చో రశ్మిపతయః | మరీచ్యాన్ నో అద్రుహః |
 దేవీర్భువనసూవరిః | పుత్రవత్సయ మే సుత |
 మహానామ్నిర్మహామానాః | మహాసో మహాసస్యుః |
 దేవీః పర్ణన్యసూవరిః | పుత్రవత్సయ మే సుత || 2 ||

అపాశ్చ్యష్టిమపా రక్షః | అపాశ్చ్యష్టిమపారఘమ్ ||
 అపాష్ట్రామప చావర్తిమ్ | అపదేవీరితో హిత |
 వజ్రం దేవీరజీతాగ్ శ్చ | భువనం దేవసూవరిః |
 ఆదిత్యానదితిం దేవీమ్ | యోనినోర్ధ్వముబిషత |
 శివానశ్శన్తమా భవన్తు | దివ్యా ఆప ఓషధయః |
 సుమృద్ధీకా సరస్వతీ | మా తే వ్యోమ సంద్యజి || 3 ||

సృతిః ప్రత్యక్షమైతిహ్యమ్ | అనుమానశ్చతుష్టయమ్ |
 ఏతైరాదిత్యమణ్డలమ్ | సర్వైరేవ విధాస్యతే |
 సూర్యో మరీచిమాదతే | సర్వస్మాద్భువనోదభి |

తస్యాః పాకవిశేషేణ స్మృతం కాలవిశేషణమ్ |

నదీవప్రభవత్కాచిత్ | అక్షయ్యాత్స్వంతే యథా || 4 ||

తాన్నద్యోఽభిసమాయన్తి సోరుసుతీ న నివర్తతే ఏవన్నానాసముత్థానాః |

కాలోస్సంవత్సరగ్గ శ్రితాః | అణుశశ్చ మహాశశ్చ |

సర్వే సమవయన్తి తమ్ | సత్యైస్సర్వైస్సమావిష్టాః |

ఊరుసున్న నివర్తతే | అభిసంవత్సరం విద్యాత్ | తదేవ లక్షణే || 5 ||

అణుశశ్చ మహాశశ్చ | సమారాధః ప్రదృశ్యతే |

సంవత్సరః ప్రత్యక్షేణ | నాభిసత్వః ప్రదృశ్యతే |

పటరో విక్లిధః పింగః | ఏతద్వరుణలక్షణమ్ |

యత్యైతదుపదృశ్యతే | సహస్రం తత్ర నీయతే |

ఏకగ్ం హి శిరో నానా ముఖే | కృత్స్నం తదృతులక్షణమ్ || 6 ||

||
ఉభయతస్సప్తైర్వియాణి | జల్పితం త్వేవ విహ్యతే |

శుక్లకృష్ణే సంవత్సరస్య | దక్షిణవామయోః పార్శ్వయోః |

త॒ష్టై॒షా భ॒వతి॑ శు॒క్రం తే॑ అ॒న్యద్య॒జతం॑ తే॑ అ॒న్యత్ |
 వి॒షు॒రూ॒పే అ॒హనీ॑ ద్యౌ॒రి॒వాసి॑ వి॒శ్వా॒హి మా॒యా అ॒వసి॑ స్వ॒ధావః॑ |
 భ॒ద్రా తే॑ పూ॒షన్ని॒హ రా॒తిర॒స్త్వితి॑ నా॒త్ర భు॑వ॒నమ్ | న పూ॒షా |
 న ప॒శవః॑ నా॒దిత్య॑స్సం॒వత్స॑ర ఏ॒వ ప్ర॒త్యక్షే॑ణ ప్రి॒యత॑మం వి॒ద్యాత్ |
 ఏ॒తద్వై సం॒వత్స॑రస్య ప్రి॒యత॑మగ్ం రూ॒పమ్ | యోఽస్య॑ మహా॒నర్థ॑ ఉ॒త్పత్స్య॑మా॒నో
 భ॒వతి॑ ఇ॒దం పు॒ణ్యం కు॒రుష్వేతి॑ తమా॒హర॑ణం ద॒ద్యాత్ || 7 ||

సా॒కం॒జానా॑గ్ం స॒ప్త॒థమా॑సురే॒కజ॑మ్ | ష॒డుద్య॑మా ఋ॒షయో॑ దే॒వజా॑ ఇ॒తి |
 తే॒షామి॒ష్టాని॑ వి॒హితా॑ని ధా॒మ॒శః | స్థా॒త్రే రే॒జన్తే॑ వి॒కృ॒తాని॑ రూ॒ప॒శః |
 కో ను॑ మ॒ర్యా అ॒మి॒భి॒తః | స॒ఖా స॒ఖాయ॑మబ్ర॒వీత్ |
 జహా॑కో అ॒స్మ దీ॒షతే॑ | య॒స్తిత్య॑జ స॒ఖివి॑దగ్ం స॒ఖాయ॑మ్ |
 న తస్య॑ వా॒చ్యపి॑ భా॒గో అ॒స్తి | యదీ॑గ్ం శృ॒ణోత్ప॑లకగ్ం శృ॒ణోతి॑ || 8 ||

న హి ప్ర॒వేద॑ సు॒కృత॑స్య ప॒థ్నామి॑తి | ఋ॒తుర్ఋ॒తునా॑ ను॒ధ్యమా॑నః |
 వి॒ననా॑దా॒భిధా॑వః | ష॒ష్టిశ్చ॑ త్రి॒గ్ం శ॒కా వ॒ల్గః |
 శు॒క్లకృ॑ష్ణా చ పా॒ష్టికా॑ | సా॒రాగ॑వ॒స్తైర్దర॑దక్షః |

వ॒స॒న్తో॑ వ॒సు॒భి॒స్స॒హ స॒ంవ॒త్స॒రస్య॑ స॒వి॒తుః॑
ప్రై॒ష॒కృ॒త్ ప్ర॒థ॒మః॑ స్మృ॒తః॑ అ॒మా॒నో॒దయ॑తే॒త్వన్యాన్॑ ॥ 9 ॥

అ॒మా॒గ్ శ్చ॑ ప॒రి॒రక్ష॑తః॒ ఏ॒తా వా॒చః॑ ప్ర॒యుజ్య॑న్తే
య॒త్రై॒తదు॑ప॒దృశ్య॑తే॒ ఏ॒తదే॒వ వి॒జాన్తీ॒యాత్
ప్ర॒మా॒ణం॑ కా॒లప॑ర్య॒యే వి॒శేష॑ణం॒ తు వ॒క్ష్యా॒మః॑
ఋ॒తూనాం॑ త॒న్నిబో॑ధ॒తా శు॒క్లవా॑సా రు॒ద్రగ॑ణః
గ్రి॒ష్ణేణో॑ఽఽవ॒ర్తతే॑ స॒హ ని॒జహన్॑ పృ॒థివీ॑గ్ం స॒ర్వామ్ ॥ 10 ॥

జ్యోతి॑షాఽప్ర॒తిభ్యే॑న సః॒ వి॒శ్వ॒రూ॒పాణి॑ వా॒సాగ్ం॑సి
ఆ॒ది॒త్యానాం॑ ని॒బోధ॑తా స॒ంవత్స॑రీ॒ణం కర్మ॑ఫ॒లమ్
వర్షా॑భి॒ర్దద॑తాగ్ం స॒హ అ॒దుఃఖో॑ దుఃఖా॒చక్షు॑ర్ని॒వ
తద్గో॑ఽఽపి॒త ఇ॒వ దృశ్య॑తే॒ శీతే॑నో॒వ్యధ॑యన్ని॒వ
రు॒రుద॑క్ష ఇ॒వ దృశ్య॑తే॒ హ్లాద॑యతే॒ జ్వల॑తశ్చై॒వ
శా॒మ్యత॑శ్చాస్య॒ చక్షు॑షీ॒ యా వై ప్ర॒జా భు॑గ్గ్శ్యన్తే
స॒ంవత్స॑రా॒త్తా భు॑గ్గ్శ్యన్తే॒ యాః ప్ర॑తి॒తిష్ఠ॑న్తి॒

సంవత్సరే తాః ప్రతితిష్ఠన్తి వర్షాభ్య ఇత్యర్థః ॥ 11 ॥

అక్షిదుఃఖాత్థితప్యైవ విప్రసన్నై కనీకైః

ఆశ్చ కైచాద్గణం నన్తి ఋభూణాం తన్నిబోధత

కనకాభాని వాసాగ్గంసి అహతాని నిబోధత

అన్నమశ్చైత మృశ్చైత అహం వో జీవనప్రదః

ఏతా వాచః ప్రయుజ్యన్తే శరద్యత్ప్రద్యశ్యతే ॥ 12 ॥

అభిధాన్వన్తోఽభిషున్త ఇవ వాతవన్తో మరుద్గణాః

అమతో జేతుమిషుముఖమివ సన్నద్ధాస్సహ దద్యతే హ

అపథ్యస్తైర్వన్తివర్జైరవ విశిఖాసః కపర్దినః

అక్రుద్ధస్య యోత్యమానస్య క్రుద్ధస్యైవ లోహినీ

హేమతశ్చక్ష్పపీ విద్యాత్ అక్షయోః క్షిపణోలివ ॥ 13 ॥

దుర్భిక్షం దేవలోకేషు మనూనామదకం గృహే

ఏతా వాచః ప్రవదన్తిః వైద్యుతో యాన్తి శైశిలిః

తా॒ అ॒గ్నిః ప॒వమా॒నా॒ అ॒వైక్ష॑త॒ ఇ॒హ జీ॒వి॒కామ॑ప॒రిప॑శ్యన్॒

త॒స్మై॒షా భ॑వతి॒ ఇ॒హే॒హ వ॑స్సు॒తప॑సః॒

మ॒రుత॑స్సూ॒ర్యత్వ॑చః॒ శ॒ర్మ స॒ప్రథా॑ ఆ॒వృ॑ణే ॥ 14 ॥

అతి॑తా॒వ్రాణి॑ వా॒సాగ్ం॒ సి॒ అ॒ష్టివ॑జ్రి॒శత॑ఘ్ని॒ చ॒

విశ్వే॑ దే॒వా వి॑ప్ర॒హర॑న్తి॒ అ॒గ్నిజి॑హ్వ అ॒సశ్చ॑త॒

నైవ॑ దే॒వా న మ॒ర్త్యః॒ న రా॑జా వరు॒ణో వి॑భుః॒

నా॒గ్నిర్వై॒ష్ణో న ప॑వమా॒నః॒ మాతృ॑క్మ॒చ్ఛన॑ విద్యతే॒

ది॒వ్య॒స్మైకా॑ ధ॒నురా॑ర్హిః॒ పృ॒థి॒వ్యామ॑ప॒రా శ్రీ॒తా ॥ 15 ॥

తస్యే॒ష్టో వ॑మి॒రూపే॑ణ॒ ధ॒నుర్ధ్వామ॑భి॒నధ్ను॑యమ్॒

తది॑న్త్ర॒ధను॑రిత్య॒జ్యమ్॒ అ॒భ్రవ॑ణ్ణే॒షు చక్ష॑తే॒

ఏ॒తదే॑వ శం॒యోర్ఛా॑ర్హస్ప॒త్యస్య॑ ఏ॒తద్రు॑ద్రస్య॒ ధనుః॒॑

రు॒ద్రస్య॑ త్వే॒వ ధ॑నురా॒ర్హిః॒ శిర॑ ఉ॒త్పి॑వేష॒

స ప్ర॑వర్గ్యో॒భవ॑తి॒ తస్మా॑ద్యస్సప్ర॒వర్గ్యే॑ణ॒ యజ్ఞే॑న॒ యజ॑తే॒

రు॒ద్రస్య॑ స శిరః॒ ప్రతి॑దధాతి॒ నై॒నగ్ం॒ రు॒ద్ర ఆరు॑కో భవతి॒ య ఏ॒వం వేద॑ ॥ 16 ॥

అత్వాద్వాన్వితోఽతిరశ్చాత్| శశిరః ప్రద్యుశ్యతే|
 వైవ రూపం న వాసాగ్ం సి| న చక్షుః ప్రతిద్యుశ్యతే|
 అన్యన్యం తు న హిగ్గస్తాతః| సతప్తద్దేవలక్షణమ్|
 లోహితోఽక్ష్ణి శారశ్శీర్ణః| సూర్యస్యోదయనం ప్రతి|
 త్వం కరోషిన్యంజలికామ్| త్వం కరోషి నిజానుకామ్ || 17 ||

నిజానుకామేన్యంజలికా| అమీ వాచముపాసతామితి|
 తష్టై సర్వ ఋతవో నమస్తే| మర్వాదాకరత్వాత్ప్రపురోధామ్|
 బ్రాహ్మణ ఆహ్వాతి| య ఏవం వేద| స ఖలు సంవత్సర ఏతైస్సేనానీభిస్సహ|
 ఇన్ద్రియ సర్వాన్కామానభివహతి| స ద్రుప్సః| తప్తైషా భవతి || 18 ||

అవద్రప్సో అగ్ంశుమతీమతిష్ఠత్| ఇయానః కృష్ణో దశభిస్సహపైః||
 ఆవర్తమిన్ద్రః శచ్ఛా ధమన్తమ్| ఉపస్సుహి తం నృమణామథద్రామితి|
 ఏతయైవేన్ద్రః సలావృక్యా సహ| అసురాన్ పరివృశ్యతి|
 పృథివ్యగ్ంశుమతీ| తామన్వవస్థితః సంవత్సరో దివం చ|

వై॥ వం॥ విదుషాఽఽచార్యోదైవాసినా॥ అన్యోన్యస్థైః ద్రుప్త్యాతామ్॥ యో ద్రుప్త్యాతి॥
 భుశ్యతే॑ స్వర్గో॒ల్లోకాత్॑॥ ఇత్యు॑తుమ॒ణ్ణలొ॒ని॥
 సూర్యమ॑ణ్ణలొన్యోభ్యోయికాః॥ అత ఊర్ధ్వగం॑సనిర్వచనాః ॥ 19 ॥

ఆరోగో భూజః పటరః పత॒ఙ్గః॑ స్వర్ణరో జ్యోతిషి॑మాన్ విభా॒సః॑
 తే అ॒ష్టైః సర్వే॑ దివమాతప॒న్తి॑॥ ఊర్ధ్వం దుహ॑నా అనప॒స్ఫుర॑న్త ఇతి॥
 కశ్యపా॑ఽష్టమః॥ స మహామే॒రుం న॑ జహాతి॥
 త॒స్యై॒షా భవ॑తి॥ యత్యే॒ శిల్పం॑ కశ్యప రోచ॒నావత్॑॥
 ఇ॒న్ద్రియావ॑త్పుష్క॒లం చి॒త్రభా॑ను॥ యస్మి॒న్ద్యౌర్వ్యా అ॒ర్చితా॑స్సప్త సా॒కమ్ ॥ 20 ॥

తస్మిన్ రాజానమభివిశ్రయేమమితి॥ తే అ॒ష్టైః సర్వే॑ కశ్యపాజ్యోతిర్లభ॑న్తే॥
 తాన్ద్యోమః కశ్యపాదభినిర్ధమతి॥ భుస్తాకర్ణకృదివైవమ్॥
 ప్రాణో జీవానీన్ద్రియజీవాని॥ సప్త శీర్షణ్యః ప్రాణాః॥
 సూర్యో ఇత్యోచార్యః॥ అపశ్యమహమేతాన్ద్యు సూర్యనితి॥
 పంచకర్ణో వాత్స్వయనః॥ సప్తకర్ణశ్చ ప్లాక్షిః ॥ 21 ॥

ఆనుక్రవిక ఏవ నౌ కశ్యప ఇతి ఉభౌ వేదయితే

న హి శేకుమివ మహామేరుం గన్తుమ్ అపశ్యమహమేతత్సార్వమణ్ణలం
పరివర్తమానమ్ గార్ఘ్యః ప్రాణత్రోతః గచ్ఛన్త మహామేరుమ్ ఏకం చాజహతమ్
భ్రాజపటరపతఙ్గా నిహనే తిష్ఠన్నాతపన్తి తస్మాద్విహ తప్రితపాః || 22 ||

అముత్రేతరే తస్మాద్విహతప్రితపాః తేషామేషా భవతి
సప్త సూర్యో దివమనుప్రవిష్టాః తానన్వేతి పభిభర్ద్దక్షిణావాన్
తే అఙ్ఘై సర్వే ఘృతమాతపన్తి ఊర్జం దుహనా అనపస్ఫురన్త ఇతి
సప్తర్షిజస్సూర్యో ఇత్యాచార్యః తేషామేషా భవతి సప్త దిశౌ నానాసూర్యః || 23 ||

సప్త హోతార ఋత్విజః దేవా ఆదిత్య యే సప్త తేభిస్సోమాభరక్షణ ఇతి
తదప్యావ్తాయః దిగ్భాజ ఋతూన్ కరోతి
ఏతయైవౌవృతా సహస్రసూర్యతాయా ఇతి వైశంపాయనః తస్మైషా భవతి
యద్ద్యావ ఇన్ద్ర తే శతగ్ంశతం భూమిః ఉతస్సుః
నత్వౌ వజ్రిన్ సహస్రగ్ం సూర్యః || 24 ||

అనునజాతమష్ట రోదసి ఇతి నానావిశ్వాద్యతానాం నానాసూర్యత్వమ్ |

అష్టా తు వ్యవసితా ఇతి సూర్యమణ్ణలాన్యష్టాత ఊర్ధ్వమ్ | తేషామేషా భవతి |

చిత్రం దేవానామదగ్ధాదనీకమ్ | చక్షుర్నిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః |

ఆప్తా ద్యౌవౌపృథివీ అన్తరిక్షమ్ | సూర్య ఆత్మా జగత్స్త్రస్థుషశ్చైతి || 25 ||

క్వేదమభ్రన్నివిశతే | క్వాయగ్ం సంవత్సరో మిథః | క్వాహః క్వేయన్దేవ రాత్రీ |

క్వ మాసా ఋతవః శ్రితాః | అర్ధమాసా ముహూర్తాః | నిమేషాష్టటిభిస్సహ |

క్వేమా ఆషా నీవిశన్తే | యదీతో యాన్తి సంప్రతి | కాలా అప్పునీవిశన్తే |

ఆపస్సూర్యే సమాహితాః || 26 ||

అభ్రాన్యపః ప్రపద్యన్తే | విద్యుత్సూర్యే సమాహితా | అనవర్ణే ఇమే భూమి |

ఇయం చాఽసౌ చ రోదసి | కిగ్గ్స్విదత్రాన్తరా భూతమ్ | యేనేమే విధృతే ఉభే |

విష్ణునా విధృతే భూమి | ఇతి వత్సస్య వేదనా | ఇరావతీ ధేనుమతీ హి భూతమ్ |

సూయవసిన్తీ మనుషే దశస్యే || 27 ||

వృష్ణభాద్రోదస్ విష్ణవేతే॥ దాధర్థ పృథివీమభిత మయాభైః॥ కిన్తద్విష్ణోర్థలమాసః॥
 కా దీప్తిః కిం పరాయణమ్॥ ఏకో యద్ధారయద్దేవః॥ రేజతీ రోదస్ ఉభే॥
 వాతాద్విష్ణోర్థలమాసః॥ అక్షరాద్దీప్తిరుచ్యతే॥ త్రిపదాద్ధారయద్దేవః॥
 యద్విష్ణోరేకముత్తమమ్ ॥ 28 ॥

అగ్నయో వాయవశ్చైవ॥ ఏతదస్య పరాయణమ్॥ పృచ్ఛామి త్వ పరం మృత్యుమ్॥
 అవమం మధ్యమంచతుమ్॥ లోకంచ పుణ్యపాపానామ్॥ ఏతత్పృచ్ఛామి సంప్రతి॥
 అముమాసః పరం మృత్యుమ్॥ పవమానం తు మధ్యమమ్॥ అగ్నిరేవావమో మృత్యుః॥
 చస్తమాశ్చతురుచ్యతే ॥ 29 ॥

అనౌభోగాః పరం మృత్యుమ్॥ పాపాస్సంయన్తి సర్వదా॥ ఆభోగాన్న్యేష సంయన్తి॥
 యత్ర పుణ్యకృతో జనాః॥ తతో మధ్యమమాయన్తి॥ చతుమగ్నిం చ సంప్రతి॥
 పృచ్ఛామి త్వ పాపకృతః॥ యత్ర యాతయతే యమః॥ త్వన్నస్తద్భ్రష్టాన్ ప్రభూహి॥
 యది వేత్థాఽసతో గృహన్ ॥ 30 ॥

క॒శ్యపా॑దు॒బితా॑స్స॒ర్యోః॑ పా॒పాన్ని॑ర్హన్తి స॒ర్వదా॑ రో॒దస్యో॑రన్తర్దే॒శేష॑ః॒

తత్ర॑ న్య॒స్యన్తే॑ వా॒సవైః॑ తే॒ఽశరీ॑రాః ప్రప॒ద్యన్తే॑ యథా॒ఽపు॑ణ్యస్య కర్మ॑ణః॒

॥
అపా॑ణ్యపాదకే॒శాసః॑ తత్ర॑ తే॒యోని॑జా॒జనాః॑ మృ॒త్వా పు॑నర్మృ॒త్యుమా॑ప॒ద్యన్తే॒॑

అ॒ద్యమా॑నాస్స॒కర్మ॑భిః ॥ 31 ॥

ఆ॒శాతి॑కాః క్రి॒మయ॑ ఇ॒వ తతః॑ పూ॒యన్తే॑ వా॒సవైః॑ అ॒పైతం॑ మృ॒త్యుం జ॑యతి॒

య ఏ॒వం వే॑ద॒ స ఖ॑ల్వై॒వం వి॒ద్రౌహ్ణ॑ణః॒ దీర్ఘ॑క్షుత్త॒మో భ॑వతి॒

క॒శ్యప॑స్యాతి॒భిస్సద్ధి॑గ॒మన॑స్సద్ధి॒గమ॑నః॒ తస్మై॑షా భ॑వతి॒

॥
ఆ॒యస్సి॑న్ధ్ర॒ష్ట వా॑స॒వాః రోహ॑న్తి పూ॒ర్వో రుహాః॑ ॥ 32 ॥

ఋ॒షిర్ హ దీ॑ర్ఘక్షుత్త॒మః ఇ॒న్ద్రస్య॑ ఘ॒ర్హో అతి॑భి॒రితి॑ క॒శ్యపః॑ ప॒శ్యకో భ॑వతి॒

యత్సర్వం॑ పరిప॒శ్యతీ॑తి స్తా॒ఞ్శ్యాత్॑ అథా॒గ్నేర॑ష్టపు॒రుష॑స్య॒ తస్మై॑షా భ॑వతి॒

అగ్నే॑ నయ॒ సుప॑థా॒ రాయే॑ అ॒స్మాన్ విశ్వా॑ని దే॒వ వ॑యనా॒ని వి॒ద్వాన్॒॑

యు॒యోధ్య॑స్స॒జ్ఞః సు॒రాణ॑మే॒నః భూ॑యిష్టాన్తే నమ ఉ॒క్తిం వి॑ధే॒మేతి॑ ॥ 33 ॥

అగ్నిశ్చ జాతవేదాశ్చ సహజా అజిరాప్రభుః వైశ్వానరో నర్వాపాశ్చ

పక్షిరాధాశ్చ సప్తమః విసర్వేవాఽష్టమోఽగ్నినామ్ ఏతేఽష్టా వసవః క్షితా ఇతి

యథర్వేవాగ్నేరర్చ్యర్హవిశేషాః నీలార్చ్యశ్చ పితకార్చ్యశ్చైతి

అథ వాయోరేకాదశపురుషస్త్వైకాదశస్త్రీకస్య ప్రభ్రాజమానా వ్యవద్రాతాః || 34 ||

యాశ్చ వాసుకివైద్యుతాః రజతాః పరుషాః శ్వామాః కపిలా అతిలోహితాః

ఊర్ధ్వా అవపతంతాశ్చ వైద్యుత ఇత్యేకాదశ వైనం వైద్యుతో హి నస్తి

య ఏవం వేద స హోవాచ వ్యాసుః పారాశర్యః

విద్యుద్వధమేవాహం మృత్యుమైచ్ఛమితి న త్వకామగంహంతి || 35 ||

య ఏవం వేద అథ గర్భర్వాగణాః స్వానభ్రాటే అఘ్నైర్భవమ్భరిః హస్తస్సహస్తః

కృశానుర్విశ్వావసుః మూర్ధన్వోఽఘ్నైర్భవర్హిః కృతిరిత్యేకాదశ గర్భర్వాగణాః

దేవాశ్చ మహాదేవాః రక్షయశ్చ దేవా గరగిరః || 36 ||

వై॒నం గ॑రో హి॒న్తస్తి॑ య ఏ॒వం వే॑దః గౌ॒రీ మి॑మాయ స॒ఖిలా॑ని తక్ష॒తీ॑

ఏ॒కప॑దీ ద్వి॒పదీ॑ సా చతు॑ష్పదీ॑ అ॒ష్టాప॑దీ న॒వప॑దీ బ॒భూవు॑షీ॑ సహ॒స్రాక్ష॑రా పరమే

వ్యోమ॑న్నితి॒ వాచో॑ విశే॒షణమ్॑ అథ నిగద॑వ్యాఖ్యా॒తాః॑

తాననుక్ర॑మిష్యామః॒ వ॒రోహ॑వస్సుత॒పసః॑ ॥ 37 ॥

వి॒ద్యున్మ॑హస్తో ధూ॒పయః॑ శ్వాప॒యో గృ॑హమే॒థాశ్చే॑త్యేతే॒

యే చే॒మేఽశి॑మివి॒ద్విషః॑ ప॒ర్థన్యా॑స్సప్త పృ॒థివీ॑మభివర్ష॒న్తి॑

వృ॒ష్టిభి॑రతి॒ ఏత॑యైవ విభక్తి॑విప॒రీతాః॑ స॒ప్తభి॑ర్వా తైరుదీ॒రతాః॑

అ॒మూన్లో॑కానభివర్ష॒న్తి॑ తేషా॑మే॒షా భ॑వతి॒ స॒మాన॑మే॒తదు॑దకమ్ ॥ 38 ॥

ఉ॒చ్చైత్య॑వచా॒హభిః॑ భూ॒మిం ప॒ర్థన్యా॑ జిన్వ॒న్తి॑ ది॒వం జిన్వ॑న్త్యగ్నో॒య ఇ॒తి॑

యదక్ష॑రం భూత॑కృతమ్ విశ్వే దే॒వా ఉ॒పా॑స॒తే మ॒హర్షి॑మస్య గో॒ష్ఠా రమ్॑

జ॒మద॑గ్నిమకుర్వత॒ జ॒మద॑గ్నిరొ॒ప్యాయ॑తే॒ భన్దో॑భిశ్చతురుత్త॒రైః॑

రా॒జ్ఞాన్సో॑మస్య త్ప॒ష్టాసః॑ ॥ 39 ॥

బ్రహ్మ॑ణో వీ॒ర్యో॑వతా॑ | శి॒వో నః॑ ప్ర॒ది॒శో వి॑శః॑ | త॒చ్ఛం॑ యో॒రౌవృ॑ణీమహే॑ |

గా॒తుం య॒జ్ఞో॑య | గా॒తుం య॒జ్ఞప॑తయే॑ | ధై॒వీ॑స్వ॒స్తిర॑స్తు నః॑ |

స్వ॒స్తిర్నోను॑వే॒భ్యః | ఊ॒ర్ధ్వం॑ జిగాతు॑ భే॒షజ॑మ్ | శ॒న్నో అస్తు॑ ద్విపదే॑ | శం చతు॑ష్పదే॑ |

సోమ॑పా (3) అసోమ॑పా (3) ఇతి॑ నిగదవ్య॒భ్యాతాః॑ || 40 ||

స॒హస్ర॑వృ॒దియం॑ భూ॒మిః | ప॒రం వో॑మ స॒హస్ర॑వృత్ | అ॒శ్వినో॑ భు॒జ్యోనో॑స॒త్యా |

వి॒శ్వస్య॑ జగ॒తస్ప॑తీ | జాయా॑ భూ॒మిః ప॑తి॒ర్వోమ॑ | మి॒థున॑న్తై అ॒తుర్య॑థుః |

పు॒త్రో బృ॑హ॒స్పతీ॑ రు॒ద్రః | స॒రమా॑ ఇతి॑ స్త్రిపు॒మమ్ |

శు॒క్రం వా॑మ॒న్యద్య॑జతం॑ వా॒మన్య॑త్ | వి॒షురౌ॑పే అ॒హస్తి॑ ద్యౌల॒వ స్థః॑ || 41 ||

వి॒శ్వా హి॑ మా॒యా అ॒వధః॑ స్వ॒ధావ॑న్తై |

భ॒ద్రో వా॑ం పూ॒షణో॑వి॒హరౌ॑తిరస్తు॑ | వా॒సాత్వో॑ చి॒త్రో జగ॑తో నిధా॒నౌ |

ద్యౌవా॑భూమీ చ॒రథః॑ స॒గ్ం స॒ఖాయౌ॑ | తా॒వశ్వినో॑ రా॒సభా॑శ్వా హ॒వం మే॑ |

శు॒భస్ప॑తీ ఆగ॒తగ్ం॑ సూ॒ర్యయా॑ స॒హ | త్వ॒గ్రోహా॑ భు॒జ్యమ॑శ్వినోదమే॒ఘే |

ర॒యిన్న క॑శ్చి॒న్నమృ॒వాం (2) అ॒వాహః॑ | త॒మూహా॑ధుర్నై॒భిరౌత్స॑న్వతీ॒భిః |

అ॒న్తర్నిక్ష॑ప్తు॒ణ్భిర॑పోదకా॒భిః || 42 ||

తి॒స్రః, క్ష॑ప్ర॒స్తిర॑హ॒తివ॑ఽభి॒ఘ్నః॑ | నో॒స॒త్వా భు॑జ్య॒మాహ॑థుః ప॒త॒జ్ఞైః॑ |

స॒ముద్ర॑స్య భ॒న్వన్మోర్ధ॑స్య పా॒రే | త్రి॒భీర॑భై॒శ్చత॑ప॒ద్భిః ష॑డ॒శ్చైః॑ |

స॒వి॒తా॒రం వి॑త॒న్వన్తమ్ | అను॑బ॒ధ్నాతి॑ శాం॒బరః॑ | ఆప॑పూర్ణం॒బర॑శ్చై॒వ |

స॒వి॒తారే॑ప॒సోఽభ॑వత్ | త్యగ్ం సు॒తృప్తం॑ వి॒ది॒త్యై॒వ | బ॒హు॒సోమ॑ గి॒రం వ॑శీ || 43 ||

అ॒న్వేతి॑ తుగ్రో వ॒క్రియా॑న్తమ్ | ఆ॒య॒సూ॒యాన్ధౌ॑మ॒తృప్సు॑షు | స

స॒జ్ఞామ॑స్త॒మోద్యో॑ఽత్య॒తః | వా॒చో గాః పి॑పా॒తి తత్ | స త॒ద్గోభి॑ష్ట॒వోఽత్యే॑త్య॒న్వే |

ర॒క్షసా॑న॒న్వితా॑శ్చ॒ యే | అ॒న్వేతి॑ ప॒రివృ॑త్య॒ఽస్తః॑ | ఏ॒వమే॒తాన్థో॑ అ॒శ్వినా॑ |

తే ఏ॒తే ద్యుః॑పృ॒థి॒వ్యః | అ॒హర॑హ॒ర్గర్భ॑న్ద॒ధాథే॑ || 44 ||

త॒యోరే॒తా వ॒త్సావ॑హో॒రాత్రే॑ | పృ॒థి॒వ్యా అ॒హః | ది॒వో రా॒త్రిః |

తా అ॒వి॒స్మ॑ష్టా | ద॒మ్పతీ॑ ఏ॒వ భ॑వ॒తః | త॒యోరే॒తా వ॒త్సా |

అ॒గ్నిశ్చో॑ది॒త్యశ్చ॑ | రా॒త్రేర్వ॒త్సః | శ్వే॒త ఆ॒ది॒త్యః | అ॒హోఽగ్నిః॑ || 45 ||

తా॒మ్రో అ॒రు॒ణః | తా అ॒వి॒స్మ॑ష్టా | ద॒మ్పతీ॑ ఏ॒వ భ॑వ॒తః |

త॒యోరే॒తా వ॒త్సా | వృ॒త్రశ్చ॑ వై॒ద్యుత॑శ్చ | అ॒గ్నేర్వ॒త్సః | వై॒ద్యుత॑ ఆ॒ది॒త్యస్య॑ |

తా అవిస్మృష్టా॑ దమ్పతీ॑ ఏ॒వ భ॑వతః॒ తయోరే॑తా వ॒త్సా ॥ 46 ॥

ఉ॒ష్ణా చ॑ నీ॒హర॑శ్చ॒ వృ॒త్రస్సో॒ష్ణా॒ వైద్యు॒తస్య॑ నీ॒హరః॑ తా తావే॒వ ప్ర॑తిపద్యేతే॑

సే॒యగ్ం రా॑త్రీ గ॒ర్భణీ॑ పు॒త్రేణ॑ సం॒వస॑తి॒

తస్యా॑ వా ఏ॒తదు॒ల్బణమ్॑॥ యద్రా॑త్రే ర॒క్షయః॑॥

యథా॑ గో॒ర్గర్భ॑ణ్యో ఉ॒ల్బణమ్॑॥ ఏ॒వమే॒తస్యా॑ ఉ॒ల్బణమ్॑॥

ప్ర॒జయి॑ష్టుః ప్ర॒జయా॑ చ ప॒శుభి॑శ్చ భ॒వతి॑ య ఏ॒వం వే॒ద॥

ఏ॒తము॑ద్యన్తమపి॒యన్తం॑ చే॒తి॒ ఆది॑త్యః పు॒ణ్యస్య॑ వ॒త్సః॒ అథ॑ ప॒విత్రా॑గ్గిర॒సః ॥ 47 ॥

ప॒విత్ర॑వన్తః ప॒రివా॑జమా॒సతే॑॥ పితై॑షాం ప్ర॒త్నా అ॒భిర॑క్షతి వ్రతమ్॑॥

మ॒హస్స॑ముద్రం వరు॑ణస్తిరోదధే॑॥ భీ॒రా ఇ॑చ్ఛేక్తుర్ధరు॑ణేష్వారభమ్॑॥

ప॒విత్రం॑ తే వి॒తతం॑ బ్ర॒హ్మణ॑స్సతే॑॥ ప్ర॒భుర్గొ॑త్రాణి ప॒ర్యేషి॑వి॒శ్వతః॑॥

అ॒తప్త॑తనూర్న తదా॒మో అ॑శ్నుతే॑॥ శృ॒తాస॑ ఇ॒ద్యహన్త॑స్తత్సమా॒శత॑॥

బ్ర॒హ్మ దే॒వానా॑మ్॥ అ॒సత॑స్సద్యే తత॑క్షుః ॥ 48 ॥

ఋషయస్సప్తాత్రి॑శ్చ॑ యత్ సర్వే॑ఽత్రయో॑ అగస్త్యశ్చ॑

నక్ష॑త్రైశ్చ॑ఙ్మతో॑ఽవసన్ అథ॑ సవితుః శ్వా॑వా॒శ్చసా॑ఽవర్తి॒కామ॑స్య

అమీ॑ య ఋ॒క్షా ని॑హితాస ఉ॒చ్ఛా నక్తం॑ దద్య॒తే కు॑హా॒చిద్ది॑వే॒యః

అద॑భ్యాని వరు॑ణస్య వ్రతా॑ని వి॒చాక॑శచ్చ॒వ్రమా॑ నక్ష॑త్రమేతి

తత్స॑వితుర్వరే॒ణ్యమ్ భ॑ర్గో దే॒వస్య॑ భీమహి ॥ 49 ॥

భియో॑ యో నః ప్ర॒చోద॑యాత్ తత్స॑వితుర్వ॒ణీమ॑హే

వ॒యన్దే॒వస్య॑ భో॒జన॑మ్ శ్రే॒ష్ఠగ్ం॑ సర్వ॒థాత॑మమ్

తు॒రం భగ॑స్య భీమహి అపా॑గూహత స॒వితౌ తృ॑భీన్

సర్వా॑న్ది॒వో అ॒న్ధసః॑ నక్త॒వ్రాన్య॑భవ॒న్న్తశే॑

అ॒స్థ్యస్థా॑ సంభ॒విష్యా॑మః నామ॑ నామై॒వ నామ॑ మే ॥ 50 ॥

నపు॑గ్ంస॒క్తం పు॒మాగ్స్త్రి॑స్త్వి॒స్థావ॑రో॒ఽస్యధ॑ జగ్గ॑మః

య॒జేఽయ॑క్తి॒యష్టా॑హే చ॒ మయా॑ భూతా॒న్యయ॑క్షత

ప॒శవో॑ మమ॒ భూతా॑ని అనూ॒బధ్ధ్యోఽస్య॑హం వి॒భుః

స్త్రియ॑స్స॒తీః తా ఉ॑మే పు॒గ్ంస ఆ॑హుః

పశ్యదక్షణాన్నవిచేతదన్ధః కవిర్యః పుత్రస్య ఇమా చికేత ॥ 51 ॥

యస్తా విజానాన్ధువితుః పితాసత్ అన్ధో మణిమవిన్దత్

తమనఙ్గులిరావయత్ అగ్రివః ప్రత్యముఞ్చత్

తమజిహ్వో అసశ్చత ఊర్ధ్వమాలమవాక్చాఖమ్

వృక్షం యో వేద సమప్రతి న స జాతు జనః శ్రద్ధధాత్

మృత్యుర్నో మారయాదితిః హసితగ్ంరుదితశ్శేతమ్ ॥ 52 ॥

వీణాపణవలాసితమ్ మృతజ్జ్ఞోవం చ యత్కించిత

అఙ్గానిన్నేవ విద్ధి తత్ అత్యుష్మగ్న్ప్రప్యధ్యాయత్

అస్మాజ్జాతా మే మిథూ చరన్న్ పుత్రో నిర్ముత్యా వైదేహః

అచేతా యశ్చ చేతనః స తం మణిమవిన్దత్

సోఽనఙ్గులిరావయత్ సోఽగ్రివః ప్రత్యముఞ్చత్ ॥ 53 ॥

సోఽజిహ్వో అసశ్చత వైతమృషిం విదిత్వా నగరం ప్రవిశేత్

యది ప్రవిశేత్ మిథౌ చరిత్వా ప్రవిశేత్

తథుమ్భవస్య ప్రతమ్ ఆతమగ్నై రథస్తైష్ఠా

ఏకాశ్వమేకయోజనమ్ ఏకచక్రమేకధురమ్

వాతధ్రాణిగతిం విభా న లిప్యతి న వ్యధతే || 54 ||

నాస్యాక్షో యాతు సజ్జతి యచ్ఛ్వాత్ న రోహితాగ్నాగ్నైః

రథే యుక్త్వాఽభితిష్ఠతి ఏకయా చ దశభిశ్చ స్వభూతే

ద్వాభ్యామిష్టయే విగ్ంశత్తా చ తిస్యభిశ్చ వహసే త్రిగ్ంశతా చ

నియద్భిర్వాయవిహతా విముంచ్య || 55 ||

ఆతనుష్ఠ ప్రతనుష్ఠ ఉద్ధమాఽధమ సన్ధమ

ఆదిత్యే చన్ద్రవర్ణా నామ్ గర్భమాధేహి యః పుమాన్

ఇతస్సిక్తగ్ంసూర్యగతమ్ చన్ద్రమసే రసజ్జుభి

వారోదజ్ఞానయాగ్రేఽస్మిమ్ య ఏకో రుద్ర ఉచ్యతే

అసశ్శ్వాతాస్సహస్రాణి స్మర్యతే న చ దృశ్యతే || 56 ||

ఏవమేతన్నిజోధత ఆమన్తైరిన్ద్ర హరిభిః

యా॒హి మ॒యా॒ర॒రో॒మ॒భిః॑ | మా త్వా కే॒చి॒న్ని॒యే॒ము॒రి॒న్న పా॒శి॒నః॑ |

ద॒ధ॒న్వే॒వ తా॑ ఇ॒హి | మా మ॒న్తై॒రి॒న్త హ॒రి॒భిః॑ |

యా॒మి మ॒యా॒ర॒రో॒మ॒భిః॑ | మా మా కే॒చి॒న్ని॒యే॒ము॒రి॒న్న పా॒శి॒నః॑ |

ని॒ధ॒న్వే॒వ తాం (౨) ఇ॒మి | అ॒ణు॒భి॒శ్చ మ॒హా॒భి॒శ్చ || 57 ||

ని॒ఘృ॒ష్టై॒రస॒మా॒యు॒తైః | కా॒లై॒ర్హ॒రి॒త్వమా॒ప॒త్యైః॑ |

ఇ॒న్ద్రా॒యా॒హి స॒హస్ర॑య॒క్ | అ॒గ్ని॒ర్వ॒హృ॒ష్టి॒వస॑నః |

వా॒యుశ్చే॒తసి॑క॒ద్రు॒కః | స॒ంవ॒ధృ॒రో వి॒షా॒వ॒ర్ణైః॑ ||

ని॒త్యై॒స్తే॒ఽను॑చ॒రాస్త॒వ | సు॒బ్ర॒హ్మ॒ణ్యోగ్ం సు॒బ్ర॒హ్మ॒ణ్యోగ్ం సు॒బ్ర॒హ్మ॒ణ్యోమ్ |

ఇ॒న్ద్రాగ॑చ్ఛ హ॒రివ॑ ఆగ॑చ్ఛ మే॒ధా॒తి॒థేః | మే॒ష వృ॑ష॒ణశ్వ॑స్య మే॒నే || 58 ||

గౌ॒రావ॑స్మ॒ద్వి॒న్నహ॑ల్వ॒యై జౌ॒ర | కౌ॒శిక॑బ్ర॒హ్మ॒ణ గౌ॑త॒మఋ॑వ॒వాణ |

అ॒రు॒ణాశ్వా॑ ఇ॒హగ॑తాః | వ॒సవః॑ పృ॒థి॒వి॒క్షి॒తః॑ |

అ॒ష్టాది॒గ్వాస॑స్తో॒ఽగ్న॑యః | అ॒గ్నిశ్చ॑ జాత॒వేదో॑శ్చే॒త్యే॒తే |

తా॒మ్రాశ్వా॑స్తా॒మ్రర॑థాః | తా॒మ్రవ॑ర్ణో॒స్తథా॑ఽసి॒తాః |

ద॒ణ్ణపా॑స్తాః॒ ఖాద॑గ్ద॒తః | ఇ॒తో రు॑ద్రాః ప॒రా॒ఙ్గ॒తాః || 59 ||

ఉక్తగ్గ్థానం ప్రమాణఇచ్ఛ పుర ఇతా బృహస్పతిశ్చ సవితౌ చ॥

విశ్వరూపైరిహగతామ్ రథోనోదక్తవర్ధనా॥ అప్పుషా ఇతి తద్ద్యయోః॥ ఉక్తో వేషా

వాసాగ్ం సి చ॥ కాలవయవానామితః ప్రతీజ్య॥ వాసాత్య ఇత్యశ్వినో॥

కోఽన్తరిజ్ఞే శబ్దఙ్కరోతీతి॥ వాసిష్ఠో రౌహణో మిమాగ్ంసాన్తర్జ్వళే॥ తస్మైషా భవతి॥

వాశ్రేవ విద్యుదితి॥ బ్రహ్మణ ఉదరణమసి॥ బ్రహ్మణ ఉదీరణమసి॥

బ్రహ్మణ ఆస్థరణమసి॥ బ్రహ్మణ ఉపస్థరణమసి ॥ 60 ॥

[అపక్రామత గర్భిణ్యః]

అష్టయోనీమష్టపుత్రామ్॥ అష్టపత్నీమిమాం మహీమ్॥ అహం వేద న మే మృత్యుః॥

నచామృత్యురఘాహరత్॥ అష్టయోన్యష్టపుత్రమ్॥ అష్టపదినమన్తరిక్షమ్॥

అహం వేద న మే మృత్యుః॥ నచామృత్యురఘాహరత్॥

అష్టయోనీమష్టపుత్రామ్॥ అష్టపత్నీమమాన్దావమ్ ॥ 61 ॥

అహం వేద న మే మృత్యుః॥ నచామృత్యురఘాహరత్॥ సుత్రామాణం మహీమాఘ॥

అదితిర్ద్యౌరదితిరన్తరిక్షమ్॥ అదితిర్ద్యౌతా స పితౌ స పుత్రః॥ విశ్వే దేవా అదితిః

పఞ్చజనోః॥ అదితిర్ద్యౌతమదితిర్ద్యౌత్వమ్॥ అష్టౌ పుత్రాస్తో అదితే॥

యే జాతాస్తన్యః పరి॥ దేవాం (2) ఉపపైతృప్తభిః ॥ 62 ॥

ప॒రా మార్త॑ణ్ణమాస్య॑త్ స॒ప్తభిః॑ పు॒త్రైర॑ది॒తిః॑ | ఉ॒పప్రై॑త్సర్వం॑ యుగ॑మ్ | ప్ర॒జాయే॑
 మృ॒త్యవే॑ తత్ | ప॒రా మార్త॑ణ్ణమాభ॑రది॒తి | తాన॑నుక్రమి॒ష్యామః॑ | మి॒త్రశ్చ॑ వరు॒ణశ్చ॑ |
 ధా॒తా చో॑ర్వ॒మాచ॑ | అగ్నిం॑శ్శ్చ భగ॑శ్చ | ఇ॒న్ద్రశ్చ॑ వి॒వాస్వాగ్నే॑శ్చై॒త్యేతే॑ | హి॒రణ్య॑ గ॒ర్భ
 హగ్నిం॑స॒శ్చుచి॑షత్ | బ్ర॒హ్మజ॑జ్ఞానం తది॒త్పద॑మి॒తి గ॒ర్భః ప్రా॑జాప॒త్యః॑ | అథ॑ పు॒రుషః॑
 స॒ప్త పు॒రుషః॑ || 63 || [యథా॑స్థానం గ॒ర్భణ్యః॑]

యో॒ఽసౌ త॑పన్నదే॒తి | స స॑ర్వేషాం భూ॒తానాం॑ ప్రా॒ణానా॑దయోదే॒తి | మా మే॑ ప్ర॒జాయా॑
 మా ప॑క్షానామ్ | మా మమ॑ ప్రా॒ణానా॑దయోద॒గాః | అసౌ యో॒ఽస్తమే॑తి | స స॑ర్వేషాం
 భూ॒తానాం॑ ప్రా॒ణానా॑దయా॒స్తమే॑తి | మా మే॑ ప్ర॒జాయా॑ మా ప॑క్షానామ్ | మా మమ॑
 ప్రా॒ణానా॑దయా॒స్తథా॑ | అసౌ య ఆ॒పూర్వ॑తి | స స॑ర్వేషాం భూ॒తానాం॑
 ప్రా॒ణైర॒పూర్వ॑తి || 64 ||

మా మే॑ ప్ర॒జాయా॑ మా ప॑క్షానామ్ | మా మమ॑ ప్రా॒ణైర॒పూర్వి॑ష్టాః | అసౌ యో॒ఽప్రక్షి॑యతి |
 స స॑ర్వేషాం భూ॒తానాం॑ ప్రా॒ణైర॒ప్రక్షి॑యతి | మా మే॑ ప్ర॒జాయా॑ మా ప॑క్షానామ్ | మా మమ॑
 ప్రా॒ణైర॒ప్రక్షే॑ష్టాః | అమా॒ని నక్ష॑త్రా॒ణి స॑ర్వేషాం భూ॒తానాం॑ ప్రా॒ణైర॒ప్రస॑ర్ప॒న్తి చోత్స॑ర్ప॒న్తి
 చ | మా మే॑ ప్ర॒జాయా॑ మా ప॑క్షానామ్ | మా మమ॑ ప్రా॒ణైర॒ప్రసృ॑ప॒త మోత్స్య॑ప॒త || 65 ||

ఇ॒మే॑ మా॒సా॑శ్చార్థ॒మాసా॑శ్చ॒ స॒ర్వే॑షాం భూ॒తానాం॑ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రస॒ర్పన్తి॑ చోత్స॒ర్పన్తి॑ చ॒
 మా॒ మే॑ ప్ర॒జాయా॒ మా ప॑క్షా॒నామ్॒॑ మా మ॑మ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రసృ॒పత॑ మోత్స్య॒పత॒॑
 ఇ॒మ ఋ॒తవః॒॑ స॒ర్వే॑షాం భూ॒తానాం॑ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రస॒ర్పన్తి॑ చోత్స॒ర్పన్తి॑ చ॒
 మా॒ మే॑ ప్ర॒జాయా॒ మా ప॑క్షా॒నామ్॒॑ మా మ॑మ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రసృ॒పత॑ మోత్స్య॒పత॒॑
 అ॒యగ్ం॑ స॒ంవత్స॑రః॒ స॒ర్వే॑షాం భూ॒తానాం॑ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రస॒ర్పన్తి॑ చోత్స॒ర్పన్తి॑ చ ॥ 66 ॥

మా॒ మే॑ ప్ర॒జాయా॒ మా ప॑క్షా॒నామ్॒॑ మా మ॑మ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రసృ॒పత॑ మోత్స్య॒పత॒॑ ఇ॒దమ॑హః॒
 స॒ర్వే॑షాం భూ॒తానాం॑ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రస॒ర్పన్తి॑ చోత్స॒ర్పన్తి॑ చ॒ మా॒ మే॑ ప్ర॒జాయా॒ మా
 ప॑క్షా॒నామ్॒॑ మా మ॑మ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రసృ॒పత॑ మోత్స్య॒పత॒॑ ఇ॒యగ్ం॑ రా॒త్రిః॒ స॒ర్వే॑షాం
 భూ॒తానాం॑ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రస॒ర్పన్తి॑ చోత్స॒ర్పన్తి॑ చ॒ మా॒ మే॑ ప్ర॒జాయా॒ మా ప॑క్షా॒నామ్॒॑ మా
 మ॑మ ప్రా॒జ్ఞైర॑పప్రసృ॒పత॑ మోత్స్య॒పత॒॑ ఓం భు॒ర్భువ॑స్సుః॒ ఏత॑ద్వో మిథునం మా నో
 మిథు॑నగ్ంరీ॒ధివ॑మ్ ॥ 67 ॥

అథా॑ది॒త్యస్యా॑ష్టపు॒రుష॑స్య॒ వసూ॑నామాది॒త్యానా॑గ్గ్లానే స్వతే॑జసా భా॒ని॒
 రుద్రా॑నామాది॒త్యానా॑గ్గ్లానే స్వతే॑జసా భా॒ని॒ ఆది॒త్యానా॑మాది॒త్యానా॑గ్గ్లానే స్వతే॑జసా
 భా॒ని॒ సతా॑గ్ంస॒త్వానా॑మ్॒ ఆది॒త్యానా॑గ్గ్లానే స్వతే॑జసా భా॒ని॒
 అభి॑ధాన్వతామభి॒ఘ్నతా॑మ్॒ వాత॑వ॒తాం మ॒రుతా॑మ్॒ ఆది॒త్యానా॑గ్గ్లానే స్వతే॑జసా

భాని॥ యు॒ధూ॒ణా॒మా॒ది॒త్యా॒నాగ్గ్లా॒నే స్వ॑తే॒జసా॑ భాని॥ వి॒శ్వే॒షా॒ద్దే॒వానామ్॑॥
ఆది॒త్యా॒నాగ్గ్లా॒నే స్వ॑తే॒జసా॑ భాని॥ సం॒వత్స॑రస్య స్త॒వితుః॑॥ ఆది॒త్యస్య॑ స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥
ఓం భు॒ర్భువ॑స్సుః॒ రక్ష॑యో వో మి॒థునం॑ మా నో మి॒థున॑గ్గ్లం॒భివమ్॑ ॥ 68 ॥

ఆరో॒గస్య॑ స్థానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ భ్రా॒జస్య॑ స్థానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ ప॒టర॑స్య స్థానే
స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ ప॒త॒లస్య॑ స్థానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ స్వ॒ర్ణర॑స్య స్థానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥
జ్యోతి॑షీమతస్య స్థానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ విభా॑సస్య స్థానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ క॒శ్యప॑స్య
స్థానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ ఓం భు॒ర్భువ॑స్సుః॒ ఆపో॑ వో మి॒థునం॑ మా నో
మి॒థున॑గ్గ్లం॒భివమ్॑ ॥ 69 ॥

అథ॑ వా॒యోరే॒కాద॑శపురుష॒స్త్వైకాద॑శస్త్రీక॒స్య॒ ప్ర॒భ్రా॒జమా॑నానాగ్గ్లం॒రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే
స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ వ్య॒వదా॑తానాగ్గ్లం॒రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥
వా॒సుకి॑వైద్యుతానాగ్గ్లం॒రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ ర॒జతా॑నాగ్గ్లం॒రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే
స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ ప॒రుషా॑ణాగ్గ్లం॒రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ శ్వా॒మానా॑గ్గ్లం
రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ క॒పిలా॑నాగ్గ్లం॒రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥
అతి॑లో॒హితా॑నాగ్గ్లం॒రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ ఊర్ధ్వా॑నాగ్గ్లం॒రుద్రా॑ణాగ్గ్లానే
స్వ॒తే॒జసా॑ భాని॥ 70 ॥

అవపతన్తానాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥ వైద్యుతానాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే
 స్వతేజసా భాని॥ ప్రభ్రాజమానీనాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥
 వ్యవదాతీనాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥
 వాసుకివైద్యుతీనాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥
 రజతానాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥ పరుషానాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే
 స్వతేజసా భాని॥ శ్యామానాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥
 కపిలానాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥ అతిలోహితీనాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే
 స్వతేజసా భాని॥ ఊర్ధ్వనాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥
 అవపతన్తీనాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే స్వతేజసా భాని॥ వైద్యుతీనాగ్గుద్రాణాగ్గ్లానే
 స్వతేజసా భాని॥ ఓం భుర్భువస్సుః॥ రూపాణి వో మిథునం మా నో
 మిథునగ్గ్లాన్తేవమ్ ॥ 71 ॥

అథాగ్గ్లాన్తేరష్ట్రపురుషస్సు॥ అగ్నేః పూర్వదిశ్యస్సు స్థానే స్వతేజసా భాని॥ జాతవేదస
 ఉపదిశ్యస్సు స్థానే స్వతేజసా భాని॥ సహజసో దక్షిణదిశ్యస్సు స్థానే స్వతేజసా భాని॥
 అజిరాప్రభవ ఉపదిశ్యస్సు స్థానే స్వతేజసా భాని॥ వైశ్వానరస్యాఽపరదిశ్యస్సు స్థానే
 స్వతేజసా భాని॥ నర్వాపస ఉపదిశ్యస్సు స్థానే స్వతేజసా భాని॥ షష్ఠీరాధస
 ఉదగదిశ్యస్సు స్థానే స్వతేజసా భాని॥ విసర్వణ ఉపదిశ్యస్సు స్థానే స్వతేజసా భాని॥
 ఓం భుర్భువస్సుః॥ దిశో వో మిథునం మా నో మిథునగ్గ్లాన్తేవమ్ ॥ 72 ॥

దక్షిణపూర్వస్వాన్ని విసర్పి నరకః తస్మాన్నః పరిపాహి దక్షిణపరస్వాం విశ్వవిసర్పి
 నరకః తస్మాన్నః పరిపాహి ఉత్తరపూర్వస్వాన్ని విషాదీ నరకః తస్మాన్నః పరిపాహి
 ఉత్తరపరస్వాన్నిశ్వవిషాదీ నరకః తస్మాన్నః పరిపాహి ఆ యస్మిన్మస్తు వాసవా
 ఇద్వియాణి శతక్రతవిత్వేతే || 73 ||

ఇన్ద్రఘోషా వో వసుభిః పురస్తాదుపదధతామ్ మనోజవసో వః పితృభిర్దక్షిణత
 ఉపదధతామ్ ప్రచేతా వో రుద్రైః పశ్చాదుపదధతామ్ విశ్వకర్షో వ ఆదిత్యరుత్తరత
 ఉపదధతామ్ త్వష్టా వో రూపైరుపరిష్టాదుపదధతామ్ సంజ్ఞానం వః పశ్చాదితి
 ఆదిత్యసర్వోఽగ్నిః పృథివ్యామ్ వాయురస్తలిక్షే సూర్యో దివి చంద్రమా దిక్షు
 నక్షత్రాణి స్వలోకే ఏవాప్యేవ ఏవాప్యగ్నే ఏవాహి వాయో ఏవాహిన్ద్ర ఏవాహి
 పూషన్ ఏవాహి దేవాః || 74 ||

ఆపమాపామపస్పర్వోః అస్మాదస్మాదితోఽముతః అగ్నిర్వాయుశ్చ సూర్యశ్చ సహ
 సర్వాస్మరర్థియా వాయుశ్చో రశ్మిపతయః మరీచ్ఛాన్తాన్ అద్రుహః
 దేవీర్భువనసూవరిః పుత్రవత్త్వాయ మే సుత మహానామ్నీర్మహామానాః మహాసో
 మహాసస్యుః || 75 ||

దే॒వీః ప॑ర్ణ॒స్వ॒సూ॒వరీః॑ | పు॒త్ర॒వ॒త్త్వాయ॑ మే సు॒త | అ॒పా॒ఽఽశ్చ॒ష్టమ॑పా రక్షః॑ |
 అ॒పా॒ఽఽశ్చ॒ష్టమ॑పా రఘ॒మ్ | అ॒పా॒ఽఽఘ్రా॒మప॑చా॒ఽఽవర్త॑మ్ | అప॑దే॒వీర్లతో॑ హిత |
 వ॒జ్ర॒న్ద్రే॒వీర॑జీతాగ్న్య | భు॒వ॒న్ద్రే॒వ॒సూ॒వరీః॑ | ఆ॒ది॒త్యాన॑దితిన్ద్రే॒వీమ్ |
 యోని॑నోర్ధ్వముదీ॒షత॑ || 76 ||

భ॒ద్రం క॑ర్ణే॒భిః శృ॒ణు॒యామ॑ దే॒వాః | భ॒ద్రం ప॑శ్యే॒మాక్ష॑భి॒ర్యజ॑త్రైః |
 స్థి॒రైర॑స్థై॒స్త్రిష్ఠ॑వాగ్ంస॒స్తనూ॑భిః | వ్య॒శేమ॑ దే॒వహి॑తం॒ యదా॑యుః | స్వ॒స్తి న॒ ఇన్ద్రో
 వృ॒ద్ధశ్ర॑వాః | స్వ॒స్తి నః॑ పూ॒షా వి॒శ్వవే॑దాః | స్వ॒స్తి న॒స్తార్క్ష్యో॑ అ॒రిష్ట॑నేమిః | స్వ॒స్తి నో
 బృ॒హస్ప॑తిర్దధాతు | కై॒తవో॑ అరుణాస॒శ్చ | ఋ॒ష॒షయో॑ వాతరశనాః | ప్ర॒తిష్ఠా॑గ్ంశతధా
 హి | స॒మాహి॑తానో సహస్రధా॒యస॑మ్ | శి॒వా న॒శ్శస్త్ర॑మా భవన్తు | ది॒వ్యా ఆప॑ ఓ॒షధ॑యః |
 సు॒మృ॒డీకా॑ సరస్వతి | మా తే॒ వ్యోమ॑ స॒న్దృశే॑ || 77 ||

యో॒ఽపాం పు॑ష్పం వేద | పు॒ష్పవాన్ ప్ర॒జావాన్ ప॑శు॒మాన్ భ॑వతి | చ॒న్ద్రమా॑ వా అ॒పాం
 పు॑ష్పమ్ | పు॒ష్పవాన్ ప్ర॒జావాన్ ప॑శు॒మాన్ భ॑వతి | య ఏ॒వం వేద॑ |
 యో॒ఽపా॒మాయ॑తనం వేద | ఆ॒యత॑నవాన్ భవతి | అ॒గ్నిర్వో అ॒పామాయ॑తనమ్ |
 ఆ॒యత॑నవాన్ భవతి | యో॒ఽగ్నేర్వో॒యత॑నం వేద || 78 ||

ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ ఆ॒పో॒ వా అ॒గ్నే॒రా॒య॒త॒నమ్ । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ య ఏ॒వం
వే॒దః యో॒ఽపా॒మాయ॑త॒నం వే॒దః । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ వా॒యు॒ర్వా
అ॒పా॒మాయ॑త॒నమ్ । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ యో వా॒యో॒రా॒య॒త॒నం వే॒దః
ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి ॥ 79 ॥

ఆ॒పో వై వా॒యో॒రా॒య॒త॒నమ్ । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ య ఏ॒వం వే॒దః ।
యో॒ఽపా॒మాయ॑త॒నం వే॒దః । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ అ॒సౌ వై త॒ప॒న్నపా॒మాయ॑త॒నమ్ ।
ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ యో॒ఽము॒ష్మ త॒ప॒త ఆ॒య॒త॒నం వే॒దః । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒
ఆ॒పో వా అ॒ము॒ష్మ త॒ప॒త ఆ॒య॒త॒నమ్ ॥ 80 ॥

ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ య ఏ॒వం వే॒దః యో॒ఽపా॒మాయ॑త॒నం వే॒దః । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్
భ॑వతి॒ చ॒న్ద్ర॒మా వా అ॒పా॒మాయ॑త॒నమ్ । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ యశ్చ॒న్ద్ర॒మ॒స
ఆ॒య॒త॒నం వే॒దః । ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి॒ ఆ॒పో వై చ॒న్ద్ర॒మ॒స ఆ॒య॒త॒నమ్ ।
ఆ॒య॒త॒న॒వాన్ భ॑వతి ॥ 81 ॥

య॒ ఏ॒వం॑ వే॒దః॑ యో॒ఽపా॒మాయ॑త॒నం॑ వే॒దః॑ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ నక్ష॑త్రా॒ణి వా॑
అ॒పా॒మాయ॑త॒నమ్॑ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ యో నక్ష॑త్రా॒ణామాయ॑త॒నం॑ వే॒దః॑
ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ ఆ॒ప్తో వై నక్ష॑త్రా॒ణామాయ॑త॒నమ్॑ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ య
ఏ॒వం వే॒దః॑ ॥ ౮౨ ॥

యో॒ఽపా॒మాయ॑త॒నం॑ వే॒దః॑ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ ప॒ర్థన్వో॑ వా అ॒పా॒మాయ॑త॒నమ్॑
ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ యః ప॒ర్థన్వ॑స్త్వా॒యత॑నం॒ వేదః॑ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒
ఆ॒ప్తో వై ప॒ర్థన్వ॑స్త్వా॒ఽఽయ॑త॒నమ్॑ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ య ఏ॒వం వే॒దః॑
యో॒ఽపా॒మాయ॑త॒నం॑ వే॒దః॑ ॥ ౮౩ ॥

ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ స॒ం॒వత్స॑రో వా అ॒పా॒మాయ॑త॒నమ్॑ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒
య॒స్సం॑వత్స॒రస్త్వా॒యత॑నం॒ వేదః॑ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ ఆ॒ప్తో వై
స॒ం॒వత్స॑రస్త్వా॒యత॑నమ్॒ ఆ॒యత॑న॒వాన్ భ॑వతి॒ య ఏ॒వం వే॒దః॑
॥ యో॒ఽఘ్న॑ నా॒వం ప్ర॑తిష్ఠితాం॒ వేదః॑ ప్ర॒త్యేవ॑ తిష్ఠతి ॥ ౮౪ ॥

ఇ॒మే॒ వై॒ లో॒కా॒ అ॒ప్పు॒ ప్ర॒తి॒ష్ఠి॒తాః॑ | తదే॒షా॒ఽభ్య॒సూ॒క్తా॑ | అ॒పా॒గం॑ ర॒స॒ము॒ద॒య॒గం॑ స॒న్నా॑ |
 సూ॒ర్యే॑ శు॒క్రగ్ం॑ స॒మాభృ॑తమ్ | అ॒పా॒గం॑ ర॒సస్య॑ యో ర॒సః॑ | తం వో॑ గృ॒హ్ణా॒మ్యుత్త॑మమి॒తి॑ |
 ఇ॒మే॒ వై॒ లో॒కా॒ అ॒పా॒గం॑ ర॒సః॑ | తే॒ఽఽము॑ష్ణి॒న్నాది॒త్యే॒ స॒భాభృ॑తాః |

జా॒ను॒ద॒ష్ఠ్ఠి॒ముత్త॑రవే॒దీ॒భ్ణా॒త్వా॑ | అ॒పాం॑ పూ॒రయి॒త్వా॑ గు॒ల్ఫద॒ష్ఠ్ఠమ్॑ || 85 ||

పు॒ష్కర॑ప॒ణ్ఠైః పు॒ష్కర॑ద॒ణ్ఠైః పు॒ష్కరై॑శ్చ స॒గ్గస్తో॒ర్య | తస్మి॑న్వి॒హాయ॑సే | అ॒గ్నిం॑
 ప్ర॒ణీ॒యోప॑స॒మాధా॑య | బ్ర॒హ్మ॒వ॒దినో॑ వదన్తి | క॒స్మాత్ప్ర॑ణీ॒తేఽయ॑మ॒గ్నిశ్చే॑యతే॑ ||
 సాప్ర॑ణీ॒తేఽయ॑మ॒ప్పు హ్య॑య॒జ్ఞోయ॑తే॑ | అ॒సౌ భు॑వ॒నేప్యనా॑హితా॒గ్నిరే॒తాః॑ | తమ॒భి॒త
 ఏ॒తా అ॒బీ॒ష్టక్తా॑ ఉ॒పద॑ధా॒తి | అ॒గ్నిహో॑త్రే॒ దర్శ॑పూ॒ర్ణమా॑స॒యోః॑ ||
 ప॒శుబ॒ధ్ధే చా॑తు॒ర్హస్తే॑షు || 86 ||

అథో॑ ఆ॒హుః॑ | స॒ర్వేషు॑ య॒జ్ఞక్ర॑తు॒ష్వితి॑ | ఏ॒తద్ధ॑ స్మ॒ వ ఆ॑హుశ్శ॒ణ్ణి॒లోః॑ | క॒మ॒గ్ని॒జ్ఞోను॑తే |
 స॒త్రియ॑మ॒గ్నిజ్ఞో॑న్వో॒నః॑ | స॒ంవ॒త్సరం॑ ప్ర॒త్యక్షే॑ణ | క॒మ॒గ్ని॒జ్ఞోను॑తే |
 సా॒వి॒త్రమ॒గ్నిజ్ఞో॑న్వో॒నః॑ | అ॒ముమా॑ది॒త్యం ప్ర॒త్యక్షే॑ణ | క॒మ॒గ్ని॒జ్ఞోను॑తే || 87 ||

నా॒చి॒కేత॑మ॒గ్నిజ్ఞో॑న్వో॒నః॑ | ప్రా॒ణాన్ప్ర॑త్యక్షే॒ణ | క॒మ॒గ్ని॒జ్ఞోను॑తే |
 చా॒తు॒ర్హస్తే॑త్రియమ॒గ్నిజ్ఞో॑న్వో॒నః॑ | బ్ర॒హ్మ ప్ర॑త్యక్షే॒ణ | క॒మ॒గ్ని॒జ్ఞోను॑తే |

ఉపానువాక్యమాశుమగ్నిఞ్చన్వనః ॥ ౪౪ ॥

య ఏవాసా॥ ఇతశ్చైముతశ్చైవృతీపాతీ॥ తమి॥ యోఽగ్నేర్మధూయా వేద॥

మిథునవాస్థవతిః ఆజ్ఞా వా అగ్నేర్నిధూయాః॥ మిథునవాస్థవతిః య ఏవం వేద ॥ ౪౨॥

కామస్సమవర్తత| ఇదగ్ంస్యజేయమితి| తస్మాద్యత్పురుషౌ మనసభిగచ్ఛతి| తద్వోచౌ

వదతి॑ తత్కర్మ॑ణా కరోతి॑ తదే॒షాఽభ్య॑నూక్తా॑॥ కామ॑స్తదగ్రే॑ సమ॑వర్తతా॑భి॒ మన॑సో రే॒తః॑

ప్రథమం యదాస్తి ॥ ౨౦ ॥

సతా బంధుమసత్తి నిరవిచ్ఛిన్నా హృది ప్రతీష్ఠా కవయో మనోవేత్తి।

ఉ॒పై॒న॒న్తదు॑ప॒నమ॑తి॒ | య॒త్కా॒మో భ॑వతి॒ | య॒ వై॒వం వే॑దః॒ | స॒ తపో॑ఽత॒స్యతా॑ | స॒

తపస్తప్తా॥ శరీరమథానుత॥ తస్య యన్మోగ్గ్రింసమాసీత్॥

తతోఽరుణాః కైతవో వాతరశ్చనా ఋషయః ఉదత్తిష్ఠన్న్ || ౨౧ ||

యే నభాః॥ తే వైభాససాః॥ యే వాలాః॥ తే వాలఖిల్వాః॥
యో రసః॥ సోఽపామ్॥ అన్తరతః క్షార్గం భూతగ్ంసర్వన్తమ్॥
తమబ్రవీత్॥ మమ వైత్వంమాగ్ం సా సమభూత్ ॥ ౧౨ ॥

నేత్యబ్రవీత్॥ పూర్వమేవాహమిహాసమితి॥ తత్పురుషస్య పురుషత్వమ్॥ స సహస్రశీర్షా
పురుషః॥ సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్॥ భూత్వదతిష్ఠత్॥ తమబ్రవీత్॥ త్వం వై
పూర్వగ్ంసమభూః॥ త్వమిదం పూర్వః కురుష్యేతి॥ స ఇత ఆదాయాపః॥ ౧౩ ॥

అజ్ఞానినా పురస్తాదుపాదధాత్॥ ఏవాప్యేవేతి॥ తత ఆదిత్య ఉదతిష్ఠత్॥ సా ప్రాచీ దిక్॥
అథోఽరుణః కైతుర్ద్వక్షిణత ఉపాదధాత్॥ ఏవాహ్యగ్న ఇతి॥ తతో వా అగ్నిరుదతిష్ఠత్॥
సా దక్షిణా దిక్॥ అథోరుణః కైతుః పశ్చాదుపాదధాత్॥ ఏవాహి వాయో ఇతి ॥ ౧౪ ॥

తతో వాయురుదతిష్ఠత్॥ సా ప్రతీచీ దిక్॥ అథోరుణః కైతురుత్తరత ఉపాదధాత్॥
ఏవాహిద్వైతి॥ తతో వా ఇన్ద్ర ఉదతిష్ఠత్॥ సోదీచీ దిక్॥ అథోరుణః కైతుర్మధ్య
ఉపాదధాత్॥ ఏవాహి పూషన్నితి॥ తతో వై పూషోదతిష్ఠత్॥ సేయన్దిక్ ॥ ౧౫ ॥

అథో॑రు॒ణః కే॑తు॒రుప॑రి॒ష్టాదు॑పాదధాత్| ఏ॒వాహి॑ దే॒వా హ॑తి| తతో॑ దే॒వమ॑ను॒ష్యాః
 పిత॑రః| గ॒ర్భర్వా॑స్ప॒రస॑శ్చోదతిష్ఠన్|| సో॒ర్ధ్వా బి॑క్| యా వి॒ప్రుషో॑ వి॒పరో॑పతన్||
 తాభ్యో॑ఽసు॒రా ర॑క్షాగ్ంసి పిశ్రా॑చాశ్చోదతిష్ఠన్|| తస్మా॑త్తే ప॒రాభ॑వన్|| వి॒ప్రుడో॑భ్యో హి
 తే స॒మభ॑వన్|| తదే॒షాభ్యనూ॑క్తా || 96 ||

ఆపో॑ హి య॒ధ్యహి॑తీర్గర్త॒మాయ॑న్|| దక్ష॑న్దధా॒నా జ॒నయ॑న్తీస్స॒యంభు॑మ్| తత
 ఇ॒మేధ్య॑స్సృజ్య॒న్త స॒ర్గాః| అద్భ్యో॑ వా ఇ॒దగ్ం స॒మభూ॑త్| తస్మా॑ది॒దగ్ంస॒ర్వం బ్ర॑హ్మ
 స్వ॒యంభి॑తి| తస్మా॑ది॒దగ్ం స॒ర్వగ్ం శి॑థిలమి॒వాఽధ్రు॑వమి॒వాభ॑వత్|
 ప్ర॒జాప॑తిర్వా॒వ తత్| ఆత్మ॑నాత్మానం వి॒ధాయ॑| తదే॒వాను॑ప్రావి॒శత్|
 తదే॒షాభ్యనూ॑క్తా || 97 ||

వి॒ధాయ॑ తో॒కాన్ వి॒ధాయ॑ భూ॒తాని॑| వి॒ధాయ॑ స॒ర్వోః ప్ర॑బిశో బిశ॑శ్చ| ప్ర॒జాప॑తిః
 ప్ర॒థమ॑జా ఋ॒తస్య॑| ఆత్మ॑నాత్మాన॒మభి॑సంవి॒వేశే॑తి| స॒ర్వమే॒వేద॑మాప్తా|
 స॒ర్వమ॑వ॒రుద్ధ॑| తదే॒వాను॑ప్రవి॒శతి॑| య ఏ॒వం వేద॑ || 98 ||

చతు॑ష్టయ్య ఆపో॑ గృ॒హ్ణతి॑| చ॒త్వారి॒ వా అ॒పాగ్ంరూ॑పాణి| మే॒ఘో వి॑ద్యుత్|
 స్తన॑యితు॒ర్వృష్టిః॑| తాన్యే॒వావ॑రుద్ధే| ఆత॑పతి వ॒ర్ష్యా గృ॒హ్ణతి॑| తాః పు॒రస్తా॑దు॒పద॑ధాతి|

ఏ॒తా వై బ్ర॑హ్మ॒వర్చ॑స్యా ఆ॒పః॑ ము॒ఖత॑ ఏ॒వ బ్ర॑హ్మ॒వర్చ॑స॒మవ॑రు॒న్ధే॑ ।

॥ త॒స్మాన్ము॒ఖత్ బ్ర॑హ్మ॒వర్చ॑స్సిత॒రః ॥ 99 ॥

కూ॒ప్యా గృ॑ష్ణాతి॒ తా ద॑క్షి॒ణత॑ ఉ॒పద॑ధాతి॒ ఏ॒తా వై తే॑జ॒స్విన్తీ॑రా॒పః॑ తే॒జ ఏ॒ఽవ॑స్య
ద॑క్షి॒ణత్ ద॑ధాతి॒ తస్మా॑ద్దక్షి॒ణోఽర్ధ॑స్తేజ॒స్విత॑రః॒ స్థావ॑రా గృ॑ష్ణాతి॒ తాః ప॒శ్చాదు॑పదధాతి॒
ప్రతి॑ష్ఠితా వై స్థావ॑రాః॒ ప॒శ్చాదే॑వ ప్రతి॒తిష్ఠ॑తి॒ వహ॑న్తీర్నృ॒ష్ణాతి ॥ 100 ॥

తా ఉ॒త్తర॑త ఉ॒పద॑ధాతి॒ ఓ॒జసా॑ వా ఏ॒తా వహ॑న్తీర్న॒వోద్గతీ॑ర్న॒వ ఆ॒కూ॒జతీ॑ర్న॒వ ధా॑వ॒న్తీః॑
ఓ॒జ ఏ॒వాస్సో॒త్తర॑త్ ద॑ధాతి॒ తస్మా॑దుత్త॒రోఽర్ధ॑ ఓ॒జస్విత॑రః॒ సంభా॑ర్య గృ॑ష్ణాతి॒ తా
మ॒ధ్య ఉ॒పద॑ధాతి॒ ఇ॒యం వై సంభా॑ర్యః॒ అస్యా॑మే॒వ ప్రతి॑తిష్ఠతి॒ ప॒ల్వల్యా॑ గృ॑ష్ణాతి॒
తా ఉ॒పరి॑ష్ఠాదు॒పాద॑ధాతి ॥ 101 ॥

అ॒సౌ వై ప॒ల్వల్యాః॑ అ॒ముష్యా॑మే॒వ ప్రతి॑తిష్ఠతి॒ ది॒క్షాప॑దధాతి॒ ది॒క్షు వా ఆ॒పః॑ అ॒న్నం వా
ఆ॒పః॑ అ॒ద్భ్యో వా అ॒న్నజ్ఞా॑యతే॒ యదే॒వాద్భ్యోఽన్న॑జ్ఞా॒యతే॑ తద॒వరు॑న్ధే॒ తం వా
ఏ॒తమ॑రు॒ణః కే॒తవో॑ వాత॒రశ॑నా ఋ॒షయో॑ఽచి॒న్వన్న్ । తస్మా॑దా॒రుణకే॑తుకః ॥ 102 ॥

తదే॑షా॒భ్యనూ॑క్తా॒ కే॒త॒వో॑ అ॒రు॒ణా॑స॒శ్చ॒ యు॒ష॒యో॑ వా॒తర॑శ॒నాః॒ ప్ర॒తి॒ష్ఠాగ్ం॑ శ॒తధా॑హి॒
 స॒మా॒హితా॑నో స॒హస్ర॑ధా॒యస॒మితి॑ శ॒తశ॑శ్చై॒వ స॒హస్ర॑శ॒శ్చ ప్ర॒తితి॑ష్ఠతి॒ య
 ఏ॒త॒మగ్ని॑ఞ్చా॒నుతే॑ య ఉ॒చైన॑మే॒వం వేద॑ ॥ 103 ॥

జా॒నుద॑ఘ్ని॒ముత్త॑ర॒వేదీ॑భ్య॒త్వా అ॒పాం॑ పూ॒రయ॑తి॒ అపా॑గ్ం స॒ర్వత్వా॑య॒
 పు॒ష్కర॑ప॒ర్ణగ్ం॒రుక్మం॑ పు॒రుష॑మి॒త్యుప॑దధాతి॒ తపో॑ వై పు॒ష్కర॑ప॒ర్ణమ్
 స॒త్యగ్ం॒రుక్మః॑ అ॒మృతం॑ పు॒రుషః॑ ఏ॒తావ॑ద్వా వా॒న్తి॒ యావ॑దే॒తత్ యావ॑దే॒వాన్తి॑ ॥

104 ॥

తద॑వ॒రుధ్ధే॑ క్షూ॒ర్ణము॑పదధాతి॒ అపా॑మే॒వ మే॒ధమ॑వ॒రుధ్ధే॑ అ॒థో స్వ॑ర్గస్య లో॒కస్య॑
 స॒మ॒ష్ట్యై ఆ॑ప॒మాపా॑మప॒స్సర్వోః॑ అ॒స్మాద॑స్మా॒దితో॑ఽమృతః॒ అగ్ని॑ర్వాయుశ్చ సూ॒ర్యశ్చ॑
 స॒హస॑ఞ్చా॒స్కర॑ర్థి॒యా ఇతి॑ వా॒యవ్యా॑ ర॒శ్మిప॑తయః॒ లోకం॑ పృ॒ణాచ్ఛి॒ద్రం పృ॒ణ

॥ 105 ॥

యా॒స్తి॒రః ప॑ర॒మ॒జాః॒ ఇ॒న్ద్రఘ్నో॑షా వో వసు॒భిరే॑వా॒ప్యేవే॑తి॒ ప॒ఞ్చాచి॑తయ ఉ॒పద॑ధాతి॒
 పా॒ణే॒క్తోఽగ్నిః॑ యా॒వానే॑వా॒గ్నిః త॑ఞ్చా॒నుతే॑ లో॒కం పృ॒ణయా॑ ద్వి॒తీయా॑ము॒పద॑ధాతి॒
 ప॒ఞ్చ ప॑దా వై వి॒రాటో॑ తస్యా వా ఇ॒యం పాదః॑ అ॒న్తరి॑క్షం పాదః॒ ద్యౌః పాదః॑

వి॒శః పా॑దః | ప॒రో॒ర॒జాః పా॑దః | వి॒రా॒జ్యే॒వ ప్ర॑తి॒తిష్ఠ॑తి | య ఏ॒తమ్మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | య
ఉ॒చ్చై॒నమే॒వం వే॑ద || 106 ||

అ॒గ్నిం ప్ర॑ణీ॒యోప॑స॒మాధా॑య | తమ॒భిత ఏ॒తా అ॒భిష్ట॑కా ఉ॒పద॑ధాతి | అ॒గ్నిహో॒త్రే
ద॒ర్శపూ॑ర్ణ॒మాస॑యోః | ప॒శుబ॒ధ్యే చా॑తుర్నా॒స్యేషు॑ | అ॒థో ఆ॑మః | స॒ర్వేషు॑
య॒జ్ఞక్ర॑తుష్వి॒తి | అ॒థ హ॑స్సాహ॒రుణ॑స్సాయం॒భువః॑ | సా॒వి॒త్రః
స॒ర్వోఽగ్ని॑రిత్యనను॒షణ్ణం మ॑న్యామహే | నా॒నా వా ఏ॒తేషాం॑ వీ॒ర్యా॑ణి |
క॒మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః || 107 ||

స॒త్రియమ్మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | క॒మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | సా॒వి॒త్రమ్మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | క॒మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః |
నా॒చి॒కేతమ్మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | చా॒తుర్హో॒త్రీయమ్మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః |
క॒మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | వై॒శ్వస్ర॑జమ్మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | క॒మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః || 108 ||

ఉ॒పా॒ను॒వాక్య॑మాశుమ్మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | క॒మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః |
ఇ॒మమారు॑ణకేతుమ్మ॒గ్నిః క్షే॑చ॒తుః | ఇ॒తి వృ॑షా వా అ॒గ్నిః | వృ॑షాణౌ స॒గ్గ్నా॑లయేత్ |
హ॒న్యేతా॑స్య య॒జ్ఞః | తస్మా॑న్నాను॒షజ్యః॑ | సో॒త్తర॑వేదిషు క్ర॒తుషు॑ చిన్వీ॒త |
ఉ॒త్తర॑వేద్యోగ్హ్యగ్ని॒శ్చయే॑త్ | ప్ర॒జాకా॑మశ్చిన్వీ॒త || 109 ||

ప్రాజాపత్యో॑ వా ఏ॒షోఽగ్నిః॑ ప్రాజాపత్యః॑ ప్రజాః॑ ప్రజావాన్ భవతి॑ య ఏ॒వం వేద॑
 పశు॑కామశ్చిన్విత॑ స॒ంజ్ఞానం॑ వా ఏ॒తత్ పశూనామ్॑ యదాపః॑ పశూనామే॒వ
 స॒ంజ్ఞానేఽగ్నిః॑ శ్చిన్వితే॑ పశు॒మాన్ భవతి॑ య ఏ॒వం వేద॑ ॥ 110 ॥

వృ॒ష్టికామశ్చిన్విత॑ ఆపో॒ వై వృ॒ష్టిః ప॒ర్థన్యో వర్ష॑కో భవతి॑ య ఏ॒వం వేద॑
 ఆమ॒యావ్ చిన్విత॑ ఆపో॒ వై భే॒షజమ్ భే॒షజమే॒వాస్థి కరోతి॑ స॒ర్వమాయురేతి॑
 అ॒భిచర॑గ్గ్ శ్చిన్విత॑ వజ్రో॒ వా ఆపః॑ ॥ 111 ॥

వ॒శ్రమే॒వ భ్రాతృ॑వ్యేభ్యః ప్రహ॑రతి॒స్త్రిణుత॑ ఏ॒నమ్ తేజ॑స్కామో॒ యశస్కామః॑
 బ్ర॒హ్మవర్చ॑సకామస్సర్గ॑కామశ్చిన్విత॑ ఏ॒తావద్వా॑ వాస్తి॒ యావదే॑తత్
 యావదే॑వాస్తి॒ తదవ॑రుణే॒ తప్తైతద్వ॑తమ్ వర్ష॑తి న ధా॑వేత్ ॥ 112 ॥

అ॒మృతం॑ వా ఆపః॑ అ॒మృత॑స్యాన॒ద్దరిత్యై॑ నా॒ఘ్న మూత్ర॑పు॒ర్విషక్కు॑ర్యాత్ న ని॒ష్ఠివేత్
 న వి॒వస॑నస్నాయాత్ గు॒హ్యో వా ఏ॒షోఽగ్నిః॑ ఏ॒తస్యాగ్నే॑రన॒తిదా॑హయ॒ న
 పు॒ష్కర॑ప॒ణ్ణని హిర॑ణ్యం॒వాఽభి॒ష్ఠేత్ ఏ॒తస్యాగ్నే॑రన॒భ్యారో॑హయ॒ న
 కూర్మ॑స్యాశ్శీ॒యాత్ నోద॑కస్యా॒ఘాతు॑కాన్యేన॒మోద॑కాని భవన్తి॑ అ॒ఘాతు॑కా ఆపః॑

య॑ ఏ॒త॒మ॒గ్ని॑జ్ఞో॒ను॒తే॑ | య॑ ఉ॒చ్చై॑న॒మే॒వం॑ వే॒ద॑ || 113 ||

ఇ॒మా॒ను॒కం॑ భు॒వనా॑ సి॒షధే॑మ | ఇ॒న్ద్ర॑శ్చ॒ వి॒శ్వే॑ చ॒ దే॒వాః | య॒జ్ఞో॒ఽన్త॒న్వ॒జ్ఞో
ప్ర॒జా॑జ్ఞో | ఆ॒ది॒త్యై॒రి॒న్ద్ర॒స్స॒హ॑ సి॒షధా॑తు | ఆ॒ది॒త్యై॒రి॒న్ద్ర॒స్స॒గ॒ణో॑ మ॒రు॒ద్భిః॑ | అ॒స్సా॑కం
భూ॒త్వ॒వి॒తా॑ త॒నూ॒నా॑మ్ | ఆ॒ప్ల॒వ॒స్వ॒ ప్ర॒ప్ల॒వ॒స్వ॒ | ఆ॒ణ్ణీ॑భ॒వ॒జ॒ మా॑ ము॒హుః॑ |
సు॒ఖా॒దీ॒ద్ధ్విః॑ఖ॒ని॒ధనా॑మ్ | ప్ర॒తి॒ము॒జ్ఞో॒స్వ॒ స్యాం॑ పు॒రమ్ || 114 ||

మ॒రీ॒చ॒య॒స్సా॒యం॒భు॒వాః | యే॑ శ॒రీ॒రా॒ణ్య॑క॒ల్ప॒యన్మి॑ | తే॑ తే॑ దే॒హా॒ఙ్క॒ల్ప॒యన్తు॑ | మా
చ॒ తే॒ భ్యో॒స్స॒ తీ॒రి॒షత్ | ఉ॒త్తి॒ష్ఠ॒త మా॑ స్వ॒ప్త॒ | అ॒గ్ని॒మి॒చ్ఛ॒ద్ధ్వం॑ భా॒ర॒తాః | రా॒జ్ఞో॒స్సా॒మ॒స్య
త్ప॒ష్ఠా॒సః॑ | సూ॒ర్యే॒ణ॒ స॒య॒జ్ఞో॒ష॒సః॑ | య॒వా॑ సు॒వా॒సాః॑ | అ॒ష్టా॒చ॒క్రా॒ న॒వ॒ద్వారా॑ || 115 ||

దే॒వా॒నాం॑ పూ॒ర॒యో॒ధ్యః | త॒స్యాగ్ం॑హి॒ర॒ణ్మ॒యః॑ కో॒శః॑ | స్వ॒ర్గో॒ లో॒కో॒ జ్యోతి॒షా॒ఽఽవృ॑తః |
యో॒ వై తాం॑ బ్ర॒హ్మ॒ణో॒ వే॒దః | అ॒మృ॒తే॒నా॒ఽఽవృ॑తాం పు॒రీ॒మ్ | త॒స్మై॒ బ్ర॒హ్మ॒ చ॒ బ్ర॒హ్మ॒ చ॒ |
ఆ॒యుః॑ క్రి॒త్తం॑ ప్ర॒జా॒న్ద్ర॒దుః॑ | వి॒భ్రా॒జ॒మా॒నాగ్ం॑హి॒ణీ॒మ్ | య॒శసా॑ స॒మ్ప॒రీ॒వృ॑తామ్ |
పు॒రగ్ం॑హి॒ర॒ణ్మ॒యాం॑ బ్ర॒హ్మ॒ || 116 ||

వి॒వే॒శా॒ఽప్ర॒రా॒జితా॑ | ప॒రా॒జ్ఞే॒త్య॒జ్యో॒మ॒యా॑ | ప॒రా॒జ్ఞే॒త్యనా॑శ॒క్తి॑ | ఇ॒హ॒చ॑ ము॒త్ర॒చా॒న్వే॒తి॑ |

వి॒ద్యా॒న్వే॒వా॒సు॒రా॒సు॒భ॒యాన్ | య॒త్కు॒మారీ॑ మ॒న్తయ॑తే | య॒ద్యోషి॑ద్య॒త్పతి॑వ్రతా॒
అ॒రి॒ష్టం॑ య॒త్కించ॑ క్రి॒యతే॑ | అ॒గ్ని॒స్తదను॑వే॒ధతి॑ | అ॒శృతా॑స॒శ్శృతా॑స॒శ్చ || 117 ||

య॒జ్వానో॑ యే॒ఽప్య॑య॒జ్వనః॑ | స్వ॒ర్యన్తో॑ నా॒పేక్ష॑న్తే | ఇ॒న్ద్రమ॒గ్నిఞ్చ॑ యే వి॒దుః | సి॒కతా॑
ఇ॒వ స॒ంయన్తి॑ | ర॒శ్మిభి॑స్స॒మదీ॑రితాః | అ॒స్మాల్లో॒కాద॑ము॒ష్కాచ్చ॑ | ఋ॒షిభి॑రదా॒త్ప్యశ్మి॑భిః |
అ॒వేత॑ వీ॒త వి చ॑ స॒ర్వతా॑తః | యే॒ఽత్తస్థ॑ పు॒రొణా॑ యే చ నూ॒తనాః॑ |
అ॒హోభి॑ర॒ద్భిర॒క్తుభి॑ర్వ॒క్తమ్ || 118 ||

య॒మో దదా॑త్వ॒వసా॑నమ॒ష్టే | నృ॒మృ॑ణన్తు నృ॒పాత్వ॑ర్యః | అ॒కృ॒ష్టా యే చ॑ కృ॒ష్టజాః॑ |
కు॒మారీ॑షు క॒నీనీ॑షు | జా॒రిణీ॑షు చ॒ యే హి॒తాః | రే॒తఃపి॑తా ఆ॒ణ్డపి॑తాః |
అ॒గ్గోరే॑షు చ॒ యే ము॒తాః | ఉ॒భయాన్॑ పు॒త్రాపా॑త్ర॒కాన్ | యు॒వేఽహం॑
య॒మరా॑జగాన్ | శ॒తమి॑న్ను శ॒రదః॑ || 119 ||

అ॒దో య॑ద్భృ॒ష్ణా వి॒లబ॑మ్ | పి॒తృణా॑ఞ్చ య॒మస్య॑ చ | వ॒రుణా॑స్యా॒శ్వనో॑ర॒గ్నేః |
మ॒రుతా॑ఞ్చ వి॒హాయ॑సామ్ | కౌ॒మ॒ప్తయ॑వ॒ణం మే॑ అ॒స్తు | స॒హ్యేవా॑స్మి స॒నాత॑నః | ఇతి॑
నాకో॑ బ్ర॒హ్మి॒శ్రవో॑ రా॒యో ధ॑నమ్ | పు॒త్రానా॑హో దే॒వీరి॒హోఽఽహి॑త || 120 ||

విశేష్టస్థుః[॥] శీర్షి[॥] అపేతో[॥] నిర్ము[॥]తిగ్ం[॥] హథః[॥] పరిచా[॥]ధగ్గ్శ్వే[॥]తకు[॥]క్షమ్[॥]
 నిజ[॥]స్థగ్ం[॥]శబ[॥]లో[॥]దరమ్[॥] స[॥] తాన్[॥] వా[॥]చ్యాయ[॥]యా[॥] స[॥]హ[॥] అగ్నే[॥] నా[॥]శయ[॥] స[॥]న్వ[॥]శః[॥]
 ఈ[॥]ర్వో[॥]సూ[॥]యే[॥] ఋ[॥]భు[॥]క్షా[॥]మ్[॥] మ[॥]న్యం[॥] కృ[॥]త్యం[॥] చ[॥] దీ[॥]ధి[॥]రే[॥] ర[॥]థే[॥]న[॥] కి[॥]గ్ం[॥]శు[॥]కా[॥]వ[॥]తా[॥] అగ్నే[॥]
 నా[॥]శయ[॥] స[॥]న్వ[॥]శః[॥] ॥ 121 ॥

ప[॥]ర్థ[॥]న్యాయ[॥] ప్ర[॥]గా[॥]య[॥]తా[॥] ది[॥]వ[॥]స్ప[॥]త్రాయ[॥] మి[॥]థు[॥]షే[॥] స[॥] నో[॥] య[॥]వ[॥]స[॥]మి[॥]చ్ఛ[॥]తు[॥]ఇ[॥]దం[॥] వ[॥]చః[॥]
 ప[॥]ర్థ[॥]న్యాయ[॥] స్వ[॥]రా[॥]జే[॥] హ[॥]దో[॥] అ[॥]స్మ[॥]న్త[॥]ర[॥]న్త[॥]ద్యు[॥]యో[॥]తా[॥] మ[॥]యో[॥]భూ[॥]ర్వా[॥]తో[॥]
 వి[॥]శ్వ[॥]కృ[॥]ష్ట[॥]య[॥]స[॥]న్వ[॥]స్థే[॥] సు[॥]పి[॥]ప్త[॥]లా[॥] ఓ[॥]ష[॥]ధీ[॥]ర్దే[॥]వ[॥]గో[॥]పాః[॥] యో[॥] గ[॥]ర్భ[॥]మో[॥]ష[॥]ధీ[॥]నా[॥]మ్[॥]
 గ[॥]వో[॥]జ్మ[॥]ణో[॥]త్వ[॥]ర్వ[॥]తా[॥]మ్[॥] ప[॥]ర్థ[॥]న్యః[॥] పు[॥]రు[॥]షీ[॥]ణా[॥]మ్[॥] ॥ 122 ॥

పు[॥]న[॥]ర్కా[॥]మై[॥]త్తి[॥]న్జాయ[॥]మ్[॥] పు[॥]న[॥]రా[॥]యః[॥] పు[॥]న[॥]ర్భ[॥]గః[॥] పు[॥]న[॥]ర్భా[॥]హ్ని[॥]మై[॥]తు[॥] మా[॥]
 పు[॥]న[॥]ర్ద్ర[॥]వి[॥]ణ[॥]మై[॥]తు[॥] మా[॥] య[॥]న్తే[॥]ఽ[॥]ద్య[॥] రే[॥]తః[॥] పృ[॥]థి[॥]వీ[॥]మ[॥]స్మా[॥]న్[॥]
 య[॥]దో[॥]ష[॥]ధీ[॥]ర[॥]ప్య[॥]స[॥]ర[॥]ద్య[॥]దా[॥]పః[॥] ఇ[॥]ద[॥]న్త[॥]త్ప[॥]న[॥]రా[॥]ద[॥]దే[॥] దీ[॥]ర్హో[॥]య[॥]త్వో[॥]య[॥] వ[॥]ర్హ[॥]సే[॥]
 య[॥]న్తే[॥] రే[॥]తః[॥] ప్ర[॥]సి[॥]చ్ఛ[॥]తే[॥] య[॥]న్త[॥] ఆ[॥]జా[॥]య[॥]తే[॥] పు[॥]నః[॥] తే[॥]న[॥] మా[॥]మ[॥]మృ[॥]తం[॥] కు[॥]రు[॥] తే[॥]న[॥]
 సు[॥]ప్ర[॥]జ[॥]స[॥]జ్మ[॥]రు[॥] ॥ 123 ॥

అధ్వస్తిరోధోఽజాయతా తవ వైత్రవణస్సదా తిరోధోహి సప్తత్నాన్నః యే అప్తోఽన్నన్తి
 కేచన త్వష్టిం మాయాం వైత్రవణః రథగ్గంసహస్రవన్ధురమ్
 పురుశ్శక్రగ్గంసహస్రాశ్వమ్ ఆస్థాయాయాహి నో బలిమ్ యష్టే భూతానీ
 బలిమావహన్తి ధనశ్శావో హస్తిహిరణ్యమశ్వాన్ || 124 ||

అసామ సుమతౌ యజ్ఞియస్య శ్రియం బభ్రుతోఽన్నముఖీం విరాజమ్ సుదర్శననే
 చ క్రౌఞ్చో చ మైనాగే చ మహాగిరా శతద్వోష్టా రగమన్తా సగ్గంహర్తృన్నగరం తవ
 ఇతి మన్త్రాః కల్పోఽత ఊర్ధ్వమ్ యద్వి బలిగ్గం హరేత్ హిరణ్యనాభయే వితుదయే
 కాభేరాయాయం బలిః || 125 ||

సర్వభూతభిపతయే నమ ఇతి అథ బలిగ్గంహృత్స్వపతిష్ఠేత క్షత్రం క్షత్రం వైత్రవణః
 బ్రాహ్మణో వయగ్గస్య నమస్తే అస్తు మా మా హిగ్గంసే అస్సాత్ప్రవిశ్యాన్నమద్భీతి
 అథ తమగ్నిమాదభీతా యస్మిన్నేతత్కర్మ ప్రయుజ్ఞోత
 తిరోధో భూః తిరోధో భువః || 126 ||

తిరోధోస్య తిరోధో భూర్భువస్స్య సర్వేషాం లోకానామాభిపత్యే సిదేతి అథ
 తమగ్నిమిద్భీతా యస్మిన్నేతత్కర్మ ప్రయుజ్ఞోత తిరోధో భూస్సాహా ||

తి॒రో॒ధో॒ భు॒వ॒స్సా॒హ॑॥ తి॒రో॒ధో॒ స్స॒స్సా॒హ॑॥ తి॒రో॒ధో॒ భూ॒ర్భు॒వ॒స్సా॒హ॑॥ య॒స్సి॒న్న॒స్య
కా॒లే స॒ర్వో ఆ॒సు॒తీర్ ఘ॒తా భ॒వే॒యః॑ ॥ 127 ॥

అపి॑ బ్రా॒హ్మ॑ణ॒ముఖీ॑నాః॒ తస్మి॑న్న॒ష్నః॒ కా॒లే ప్ర॑యు॒జ్ఞోతా॑ ప॒రస్సు॑ప్త॒జనా॑ద్వే॒షి మా॒న్సు
ప్ర॒మాద్య॑న్త॒మాధ్వా॑ప॒యేత్ స॒ర్వార్థో॑స్సిద్ధ్య॒న్తే॒ య ఏ॒వం వే॒దః క్షు॑ధ్య॒న్నిద॑మ॒జాన॑తామ్॒
స॒ర్వార్థో న॑ సిద్ధ్య॒న్తే॒ యస్తే॑ వి॒ఘా॒తుకో భ్రా॒తా మ॒మాన్త॑ర్హృద॒యే శ్రితః॑ ॥ 128 ॥

తస్మా॑ ఇ॒మమ॑గ్ర॒పిణ్డ॑జ్ఞా॒హోమి॑ స మే॒ఽర్థా॒న్సా వి॑వ॒ధీత్ మ॒యి స్సా॒హ॑॥
రా॒జాభి॑రా॒జాయ॑ ప్ర॒సహ్య॑స్తా॒హినే॑॥ న॒మో వ॒యం వైశ్ర॑వ॒ణాయ॑ కుర్మ॒హే స మే
కా॒మాన్మా॑మ॒కామాయ॑ మ॒హ్యమ్॑॥ కా॒మేశ్వ॑రో వైశ్ర॒వణో దదా॑తు॒ కుభే॑రాయ॒
వైశ్ర॑వ॒ణాయ॑ మ॒హారా॑జాయ॒ నమః॑ కై॒తవో॑ అరు॒ణాస॑శ్చ॒ ఋష॑యో వాత॒రశ్చ॑నాః॒
ప్రతి॑ష్ఠాగ్గింశత॒థా హి స॒మాహితా॑సో సహ॒స్రధా॑య॒సమ్ శి॒వాన॑శ్చ॒న్తమా భ॑వన్తు॒
ది॒వ్యో ఆప॑ ఓష॒ధయః॑ సు॒మృ॒డీకా స॑రస్వ॒తి మా తే వ్యోమ॑ స॒న్న్విశి॑ ॥ 129 ॥

సం॒వత్స॑రమే॒తద్వృ॒తం చ॑రేత్ ద్వా॒ వా మ్రా॑సా॒ నియ॑మస్స॒మాసే॑న॒
తస్మి॑న్ని॒యమ॑విశే॒షాః త్రి॑ష॒వణ॑ముదకోప॒స్పర్శ్ని చతు॑ర్థకాలపానభక్త॒స్సాత్త్వి॑
అ॒హర॑హర్వో భైక్ష॒మశ్చే॒యాత్ ఔ॒దుంబ॑రీభి॒స్సమి॑ర్భి॒రగ్నిం ప॑రిచ॒రేత్॑

పునర్నామైత్తిన్బయమిత్యేతేనాఽనువాకేన| ఉద్భుతపరిపూతాభిరభ్యః కార్యం కుర్వత

॥ 130 ॥

అసంఖ్యాయవాన్| అగ్నయే వాయవే సూర్యాయ| బ్రహ్మణే ప్రజాపతయే| చంద్రమసే
నక్షత్రేభ్యః| ఋతుభ్యస్సంవత్సరాయ| వరుణాయారుణాయేతి వ్రతహోమాః|
ప్రవర్ణవదాదేశః| అరుణః కాణ్ణఋషయః| అరణ్యేఽభియోరన్| భద్రశ్శురేభిరితి
ద్యౌః జపిత్వా ॥ 131 ॥

మహానామ్నిభిరుదకగ్ం సగ్గిస్తర్ణ్య| తమాచార్యో దద్యాత్|
శివానశ్శుక్తమేత్యౌషధీరాలభతే| సుమృధీకేతి భూమిమ్| ఏవమపవర్గే| ధేనుర్దక్షిణా|
కగ్ంసం వాసశ్చ క్షౌమమ్| అన్యద్వా శుక్లమ్| యథాశక్తి వా| ఏవగ్గ్స్వాధ్యాయధర్మేణ|
అరణ్యేఽభియోత| తపస్వీ పుణ్యో భవతి తపస్వీ పుణ్యో భవతి ॥ 132 ॥

ఓం భద్ర॑కృ॒ణ్ణే॑భిః శృ॒ణు॒యామ॑ దే॒వాః | భద్రం॑ ప॒శ్యే॒మాక్ష॑భి॒ర్యజ॑త్రైః |
స్థి॒రైర॑స్థి॒ష్ఠు॒వాగ్ం॑స్థ॒నాభిః॑ | వ్య॒శే॒మ దే॒వహి॑తం యదా॒యుః | స్వ॒స్తి న॒ ఇన్ద్రో॑
వృ॒ద్ధత్ర॑వః | స్వ॒స్తి నః॑ ప్రా॒శా చి॒శ్వవే॑దాః | స్వ॒స్తి న॒స్తార్క్ష్యో॑ అ॒రిష్ట॑నేమిః | స్వ॒స్తి నో
బృ॒హ॒స్పతి॑ర్దధాతు || 133 ||

|| ఓం శాంతిః॑ శాంతిః॑ శాంతిః॑ ||

